

DIMAS
PLAUKU.
ant galvos?
gydyt ligas?
ir randa
dva pa
ydysl. Jeigu
o bus isisq
plaukai s'en
ioles nesun
cite parasyt
cento. Turin
nuo žmo
as:
st.
klyn, N.Y.

szkai!
liabiavimo,
storijos, ge
u pasisekl
sluntineja
us. Rašyk
liškas mo
Jaffe
elphia, Pa.

eme vien
siuose, del
aryj ir to
liena pus
laiką atsi
būdu po
sirinkimas
laitis.

važinėjot
enat, ypač
išaukit žė
in, Ill.

kurie man
tinio blogo
operacijai
o blogą pa
nors tuos
asiskolino,
nes kitaip,

erčius.
t
ova"

THE LITHUANIAN WEEKLY
"KOVA"
Published every Friday by the
LITHUANIAN SOCIALIST FE-
DERATION OF AMERICA
[Incorporated April 23, 1908.]
"KOVA"
1815 E. Moyamensing Avenue
PHILADELPHIA, PA.

KOVA

LIETUVIŠKAS SAVAITRAŠTIS
"KOVA"
Išleina kas Pėtnyčia Leidžia
LIETUVIŲ SOCIJALISTŲ SA-
JUNGA AMERIKOJE
Inkorporuota Balandžio 23 d. 1908.
"KOVA"
1815 E. Moyamensing Avenue
PHILADELPHIA, PA.

Nr. 28. Philadelphia, Pa., 15 d. Liepos (July), 1910 m. Metas VI.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA

TURINYS.

ĮVAIRŪS STRAIPSNIAI.

J.B.S.	Pradėtas, bet neužbaigtas darbas	337
P.Kovas	Socijaldemokratų mokslo pamatai	337
Birmantaitė	Pinigai	339
J.B.S.	Kaip ir dėlko turime šviestis	340
Aržuolaitis	Tikri ir netikri socijalizmo priešai	341

SAJUNGOS REIKALAI.

Sekretoriaus pranešimai	342
Pil. Kom. Tarimas No. 45	342
" " No 46	342
" " No 47	343
V.K. Referendum No 16	343
LSS. Atydai	343
Linkui V.K. Referendumo 16	343
Atsakymas atsiliepimui	344
Extra LSS. III rajono konferencija	344
LSS. 9 kp. nutarimas	344

BELETRISTIKA ir POEZIJA.

A-tis	Kovos nusiminime	344
J.G-as	Tu dar gyvesi	345
Valys	Iš Rusijos gyvenimo	346
Žymontas	Žemaitės raštai	347
KORESPONDENCIJOS.		347

PALAIMINTI APSIŠVIETĘ, NES JŲ PASAULE!

Pagerinti savo buvi, tik per mokslą ir apšvietą tegalima!

AMERIKOJE, KAD NEMOKI ANGLIŠKOS KALBOS, tai nors apšvietęs, geresnio darbo negausi, bet visada reikės vilkti sunkiausius darbus kaip jungą. Dabartinė galybė, kas nekaito laikraščių ir knygų, kiekvienas yra daugiau nieks, kaip dvi-kojis mūlas, nepaisant nors tamsybės apatėlas, kapuėnas „tėvas Kazimieras“ ir užtikrina visus tamsėnus, kad „tamsėnų yra karalytė dangaus“, tai yra mušų išganimas. APSIŠVIESK, NE BUK MCLKIS, PAGERYK SAVO BUVI, IŠMOK ANGLIŠKĄ KALBĄ, BUSI LAIMINGAS --- DOVANAI!

Kiekvienas, kuris tik per mane užsirašys sau, arba kitą naują skaitytoją laikrašėiui prikals, prisilūniant \$2.00 ant mano vardo, apturės vieną iš čion paminėtų laikrašėių: t.y. "KOVA", "LIETUVA", "VIENYBĖ LIET." ar „LAISVAJA MINTI“ per istieus metus; telp-pat gaus dovanai garsiąją knygą "BALTRAMIEJAUS NAKTĮ", verstą iš prancėzų kalbos, kurios kaina 75c. Ir dar "GRAMATIKA" (MOKYTOJA) iš kurios išmoksi anglišką KALBĄ taip labai reikalingą Amerikoje. Laikrašėių prenumerata metams vistiek 2 dol. kastoja, jei užsirašyt iš rėdytės, bet kuris per mane užsirašys, tai gaus ir laikraštį ir labai naudingas knygas. Kaip tik prisėis 2 dol. už naują skaitytoją, tuojaus viską apturės. Metas skaitosi nuo dēnos užsirašymo. Duodu dovanas, kad laikrašėių skaitytojai dangintųsi ir lietuviai, kaip ir svetimtaučiai turėtų gramatiką, išmoktų anglišką kalbą.

JOHN NAUJOKAS, 120 Grand St., Brooklyn, N.Y.

Garsiąją knygą „Raštą“ dar galima gauti, prisilūniant VIENA DOLIERUKĄ.

Tarpe paviršutinių gyduolių
"Anchor Pain Expeller"
yra vyriausiu, pataiko jis žaibo greitumu prašalint skaudėjimus reumatizmo, dantų, kryžiaus, skausmus nuo persišaldimo, patrukimo ir tt. O taipgi ir kišenių netuština, nes buteliukas prekiuoja tik 25c. ir 50c.

Atsilmk savo senas skolas
Už 50c mėš prisėisime jums 22 [kopi-ruotas] laiškus vienoj knygoje jie duos jums progą atsilmti senai užvilkas skolas tikrais pinigais. Jei jus norite atsilmt savo pinigus, ką jum skolėngi, siųskit 50 centų šiandie sekanciu adresu:
Federal Collection Company
PHILADELPHIA, PENNA.

Už apgarsinimus "Kovos" Administracija neatsako.

THE LITHUANIAN WEEKLY "KOVA" PUBLISHED EVERY FRIDAY BY THE Lithuanian Socialist Federation of America

J. B. SMELSTORIUS, Editor J. GRINIUS, Business Manager

SUBSCRIPTION RATES in all parts of the World		PRENUMERATA visose dalyse sviete	
One year	\$2.00	Vieniems metams	\$2.00
Six months	1.00	Šešioms mėnesiams	1.00
Three months	.50	Trims mėnesiams	.50

ADVERTISEMENT RATES ON APPLICATION. APGARSINIMU KAINOS ANT UŽKLAUSIMO.

"KOVA"
1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.
Telefonas, Keystone, Main 2958.

FIVE BROTHERS'

Pipe Smoking

TOBACCO

Rūkytojams pypkių geriausias vartoti pjaustytas tabakas "Five Brothers" galima gauti pirkt kiekvienoj krautuvėj.

5 ir 10 centu pakelis.

The American Tobacco Co.

LAISVOJI MINTIS

Vienintėlis mokslo ir literatūros iliustruotas mėnesinis laikraštis, talpinantis rimtus ir gerai apdirbtus straipsnius iš įvairių mokslo šakų: *historijos, kultūros historijos, gamtos mokslų, draugišinių mokslų ir t.p., kaip lygiai originališkai p arašytas apysakas iš mūsų gyv nemo.* Kaina metams \$2.00, pusei metų \$1.00, į užsienį \$2.50:

Kas, prisijusdamas mums prenumeratą, prisijus iškirpęs ir ši apgarsinimą, tas gaus dovanas knygomis: užsirašantiems ant metų duodame knygų už \$1.00, užsirašantiems pusei metų — už 50c.

PASISKUBINKIT — DOVANAS NEILGAI TEDUOSIME.

Adresas: «LAISVOJI MINTIS» 1401 N. Main ave., SCRANTON. Pa.

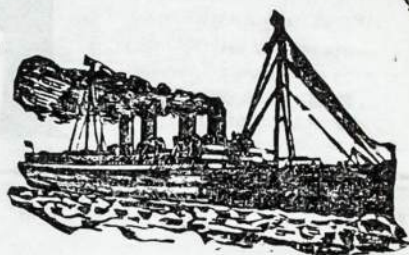
! Skaitytojus.

Gerbemieji! kurių prenumerata dar likosi neatnaujinta, malonėkite nevilkinti, bet prisijusti užmokestį atnaujinimui idant nesu sitrukdytų laikraščio siuntinėjimas.

Kovos administracija.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikiety.

Parduodame geležinkelių tikiety į visas miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

«KOVOS» Agentai.

J. UDMINAS
Kazuno Aptiekoj, Shenandoah, Pa.

J. VISOCKIS
8139 Vincunas Road, Chicago, Ill.

FR. GOLUBICKI
Box 172, Melrose Park, Ill.

J. MATJOŠAITIS
120-124 Grand St., Brooklyn, N. Y.

G. A. PUPAUSKY & CO.
2342 S. Leavitt St., Chicago, Ill.

MATT SENKUS
46 Knox St., Lewiston, Me.

A. M. RUKAS
72 Hudson ave., Brooklyn, N. Y.

J. ŠUKIS
70 W. 25th St., Chicago, Ill.

J. PETRIKIS
1514 Ross Ave., Scranton, Pa.

J. M. ŠIMKUS
4619 S. Ashland ave., Chicago, Ill.

A. A. REKLAITIS
234 Wayne St., Jersey City, N. J.

SIMON KARALIUS
342 Lenox St., Norwood, Mass.

P. A. JETULEVIČIUS.
Box 206 Lawrence, Mass.

V. STRIGAS.
3207 Salmon St., Philada, Pa.

F. STASIUKELIS.
Box 1588, Fitchburg, Mass.

J. A. TILINDIS.
1115 Exchange av. E. St. Louis, Ill.

M. GELGOTA.
1212 Buttonwood Philad, Pa.

K. ARMINAS.
Box 7 Willamston, Pa.

J. ZALANSKAS.
11 Charter, St Exeter, N. H.

A. KALASKY
Box 1306, Renton, Wash.

A. UNGURAITIS.
120 Grand, St. Brooklyn, N. Y.

A. KAZEKEVIČIUS.
PO. BOX 60, Edwards Ind.

J. BINDOKAITIS.
71 Henry St. Rochester, N. Y.

M. K. ŽVINGILAS.
13 Folev st. Bristol, Conn

DR. HARTMANN

UŽPRAŠO SERGANČIUS, SAKYDAMAS:

ATEIKITE ARBA PARAIKYKITE PAS MANE, AŠ IŠGYDYSIU;

todėl, kad esu senas daktaras, pažinstu visokias ligas ir teip pat gyduoles, kurios gali geriausiai pagelbėti **Vyrams ir Moterims**, nes daug ligonių perleidžiu ir už tai turiu didelį patyrimą, geriau negu kokis kitas daktaras, garsiamjam New Yorke. Aš esu pasiryžęs sergančius gydyti, o sveikus mokyti, kaip užlaikyti sveikatą; todėl, kad be sveikatos žmogus yra nelaimingas, nes geriausias išganymas ir dangus turintis—gera sveikata. Aš daugiūsia išgydau sergančių ir daugiau už kitus gaunu laiškų padėkavonių su pasveikusiu paveikslais; iš daugumos nors keletą čion patalpinu.

A. VOLČIK, iš Matheson, Canada, Ont. Išgydytas nuo galvos skaudėjimo ir kurtumo.

MARĖ ZLATA, 577 Gibson st., Yongs-town, O. Išgydyta nuo skausmų vidurių ir moteriškų ligos silpnųjų.

GEO. SUNES, box 112, W. Pittsburg, Pa. Išgydytas nuo romatizmo, ir vidurių slogos ir kitų.

GUODOTAS DR. HARTMANN! Neteip seniai kaip aš naudoju Jūsų gyduoles, tai nuo jų greitai pasveikau, nors buvau sirgęs ilgą laiką, o kaip po operacijai hospitalo galėjau, tad jaučiau blogiau. Jersey City, ten daktarai nestoję buvo viltinge mane išgydyti; bet Jūs darodėte, kad ne teisybė, išgydydami mane! Už tai širdingai dėkavoju Jums. **VALENTINAS BERGOVIČ**, 380 Henderson st., Jersey City, N. J.

Todel čia kalba žmonės, ką aš jiems padariau, per tai ir tau galiu teip padaryti. Rodos, kad geresnių darodymų negalima reikalauti!

SERGĖKIS nuo meškerės knygutės vadinamos „Vadovu į sv.“ nes yra tai teisingai „VADOVAS Į LIGĄ“, kurią siulu, tą brudą, suviliojimo INSTITUTAS.

Kad jautiesi nesveiku, tai netrotyk laiko, nesendink ligos, jei nori but išgydytu, tai kreipkis prie manęs, kurie gali ateiti ar atvažiuoti, tai užprašomi į mano ofisą asabiškai, o toliau gyvenanti parašykite lietuviškai kas kenkia, ant ko jautiesi nesveikas,

atsišaukusius apsiimu išgydyti:

Reumatizmą, skaudėjimą sąnarių, kanų, strėnų, kojų, pečių ir šonų. Užkietėjimą, skaudėjimą ir nedirbimą vidurių Galvos skaudimą, širdies inkstų ir plaučių ligas. Greito palist co, sunkaus kvėpavimo, elogų ir nuilpnėjusius vyrus. Didelio supykimo, dyspepsijos, nervų ligos, teipgi nuo jaunystės klaidų įgautų nesveikumų, sėklos nubėgimo, blogų sapnų, visokių užsikrečiamų slaptų ligų. Teip pat MOTERŲ: skausmingų mėnesinių, baltųjų tekejimo, gumbų ir visokių moteriškų ligų; neatboikt kad kiti daktarai Jums nepagelbėjo, aš kad apsimu tai ir išgydysiu šviežlas ir užsienė juusias ligas. Geriau, kad iš karto pas mane atsisauktum, pirmiau negu kur kitur; jei ne asabiškai, tai parašyk lietuviškai. Rasyk kaip mokti ir kaip jauti nesveikumus savyje, aš suprasiu, isztirsiu, duosiu rodą, kad reikės pritaikysiu gyduoles, kurios yra geriausios ir naujausio iszradimo, o apturėsi sveikatą, be skirtumo kaip toll gyvenat. Aprasant ligą, klausiant rodos **NUO DAKTARO**, visada adresuoti ant mano vardo taip:

DR. F. HARTMANN,
218 East 14th St.
New York City, N. Y.

Ofiso val. nuo 11 isz ryto iki 1, nuo 2 iki 5 val. po p., šventadieniais nuo 10 iki 1. Vakaris Panedėl. ir Pėtn. nuo 7—8.

PRADĖTAS, BET NEATLIKTAS DARBAS.

RODOSI F. J. Bagočiaus 1908 metais sumanytasai mūsų gyvenime gana svarbus darbas kaslink sutvėrimo «Literatūros Ratelio» buvo sukėlęs sąjungiečiuose atbalsius, daugelyje vietų tam sumanymui pritarta, ir darbas pradėtas. Tačiau greit užmiršta tą svarbų pradėtąjį, bet neatliktąjį darbą.

Rods, išgilinusi tą dalyką atrandama priežastis, kurios neleidžia sumanymui įsikūnyti ir pradėtojo darbo atlikti.

Neatkartojant tų pamatų, ant kurių statyta sumanymą*) nė tikslų, kokius statyta tveriamam «Literatūros Ratiui», noriu pajudinti čia tik tuos pozityvus, kurie išdalies pagimdė sumanymą, ir kurie ypač šiandien reikalauja, kad tas pradėtasis darbas būtų atnaujintas ir gyveniman įvykdytas.

Mēs, lietuviai, šiandien pergyvename laikus, kuomet mūsų visuomenės intensyviškas vidurinis darbas nukreiptas beveik tik linkni ekonominio išsivystymo ir kultūrinės pirmynėigos. Beabejoj, kad darbas stumiamas, nors ir su dideliu vargu, pirmyn, tačiau labai jaučiama, kad spėkų pritrūksta. Ir tas tai verčia tuos, kurie atydziau prisiziūri į mūsų visuomenišką judėjimą, jieskoti priemonių ir kelių, kaip pasigelbėti. Gal instinktyviškas minėtų spėkų stokos atjautimas leido kilti ir «L. R.» sumanymui; tos pamintetos priežastis, beabejoj, pagimdė ir sumanymą kaslink laikraštinių suvažiavimo, kad išrasti būdus, kaip pagelbėti jaučiamam silpnumui. Išanksto galima buvo permatyti, jog toks suvažiavimas įvairių sriovių atstovų nieko išganingo neišras, kad visokie tarimai turės palikti bergždžiais ir nesiduos realizuoti visuomeniškame gyvenime, jau ir dėlto, kad idant galima būtų ką—nors tame pagelbėti yra reikalinga draugijinio gyvenimo organizacija politiškoj, ekonominėj ir protiškoj srityse. Tatai ir manoma buvo veikti, tik užsimiršta, kad grupų ar sriovių reikalai jokiū būdu nesiduos suvienodinti, nors ir būtų geriausi tame norai. Suprantama, kad visupirmu stato kliūtis politiško gyvenimo sąlygos, kurios neleidžia mums lietuviams atsiekti draugijinės organizacijos formą, kurią kai—kurie «plačiai—matantieji» bando jau priduoti mūsų «visuomenėi». Taigi ir bandymas organizuoti draugijinį gyvenimą būtinau turėjo likti fiasko.

Draugijiniai—organizaciniai siekiniai, apie kuriuos kalbama, tačiau yra apėmę mūsų visuomenę, ir jie yra steigiančiais, jiesko prisitaikymo išnaudoti padėjimą, reikalauja orientavimosi draugijiniai—politiškuose santikiuose ir intelektuališkos pagelbos.

Tas vėl, rodosi, ir leido «plačiai matančiais» «Vienybei Lietuvos» mesti apkaltinimą ant mūsų mokslaeivių kaipo mūsų inteligentijos, kad toji nepagelbsti, kad nesuteikia tos intelektuališkos pagelbos. Nejeinant į tai, kaip teisingas yra tas apkaltinimas, reikia pripažinti, kad reikšmė inteligentijos visuomeniškame gyvenime yra didelė, kad inteligentija paprastai eina tarnauti visuomeniškam judėjimui arba tokioj tarnystėj jiesko sau gyvenimo papėdės. Nuo to, kaip inteligentija išpildo savo funkcijas ir kaip prie jų yra prisirengusi, labai dang priguli. Pas mus, ant nelaimės, daugelyje įžvilgių ta inteligentija — neatsakanti bei negali prisitaikyti dėl tūlų priežasčių prie reikalavimų, dėlėi ko turi nukesti mūsų visuomeniškasis gyvenimas. Bet negalima už tatau kaltinti inteligentiją, kad savo spėkas nepašvenčia visuomenės labui, vien tik visuomenę, kuri už tos inteligentijos darbus arba atlyginimą nenori, arba apkainuoti jų nemoka.

Taigi kuomet, pasidėkavojant draugijinio gyvenimo vystymuisi, pasirodė didesnis reikalavimas inteligentiškų spėkų, pasiū-

lijimas tų spėkų žymiai sumažėjo, t. y. jas daug sunkiau gauti šiandien, negu kad buvo pradžioje mūsų tautiškojo atbudimo. Tas pacina išdalies iš priežasties išlaukinių gyvenimo sąlygų, kurios tas spėkas sunaikino ir iškrikdė, o iš kitos pusės istoriškai nnotikiai pastarųjų metų laiku žymiai sumažino inteligentijos augimą. Mūsų mokslaeivija, kuri gal būti priskaitoma prie inteligentijos, daugiausiai politiškojo gyvenimo sąlygų išvaikyta į užsienius, kur ekonominio padėjimo sąlygos taipgi žymiai prisideda prie atitraukimo nuo darbavimosi labai mūsų visuomenės, kuri neįstengia pagerinti tokiems savo veikėjams ekonominio padėjimo sąlygų. Visai tat nėra ko stebėtis ar pykti, jog mokslaeiviai baigę savo mokslus jiesko kitur negu mūsų visuomenėj pirkėjo, kuriam parduoda savo spėkas.

Ne visus tačiau tokiuos galima įtarti. Mūsų mokslaeivijoje rasime tankiau idėjos žmones, kurie pašvęstę savo spėkas, jeigu tik dėl idėjos galėtų veikti, tačiau, kad jų darbas turi būti aukaujamas neturtingiausiai visuomenės daliai — darbininkų klesai, ta darbininkų klesa irgi negali pakakinti tokių veikėjų net siauriausius už darbą atlyginimo reikalavimus, kad leisti tiems veikėjams palaikyti gyvastį, leidžiančią aukauti darbu spėkas.

Tokiame dalykų stoviui esant, ar galima kaltinti mūsų mokslaeivių, kad ta mažai visuomenės labui veikia?

Klerikalų bei konservatyvų sriovėse jei mažai kas iš mūsų mokslaeivių veikia, tai visai stebėtis ar peikti negalima, nes jau nuomonė negal pasikakinti tuo, kas seniu yra įgyta ir ginama; ji siekia vis naujų siekinių, seka naujus žmonijos troškimus ir jieskinius. Tačiau tame reik labai daug sistematiškos išstvermės ir mokesimo prisitaikyti prie šiandieninių sukomplikuotų gyvenimo sąlygų, todėl veik toks pasišventėlis, savo karštais troskimais atsimumšęs į kietą aplinkybių sieną, rezignuoja ir įpuola į nusiminimą, apleidamas rankas. Tai vis yra priežastis, dėl kurių mūsų inteligentiškas gaivalas visuomeniškame gyvenime nyksta ir mažiau, negu reiktų laukti, naudos atneša.

Akyveizdoje to prieš mumis, einančius progreso keliu ir vedamus prie tobulesnio, gražesnio ir kiltesnio negu konservatyviškas pasaulis gyvenimo, stoja klausimas ar nelaiks ir mums suprasti reikalą gelbėti mūsų mokslaeivių iš įkyraus beveiksmio?

Rods mūsų amerikiečiai turime čia Tėvynės Myletojų Dr—tę, bet ji anaipol negal pakakinti visų reikalavimų. Reikalingi mums didesni lietuvių kalboj socialistiško turinio teoretiški išleidimai, ta minėtoji draugija jų duoti mums negali, nes ji stovi ant siauraj tautiško pamatų ir sociališko mokslo raštų leidimu vargiai užsiims. O kad ir užimtum, tai vis ji nėra da pilnai atsakanti. Tam tikslui turi būti suorganizuota «Kooperatyviška Raštų Leidimo Draugija», kuri vien tik užsiimtų išleidimu raštų.

«Literatūros Ratelis» gali būti pamatinu akmeniu tokios kooperatyviškos draugijos, kuri taip mums yra reikalinga, kad be jos toliaus apsieiti negalima. Taigi taji pradėtąjį, bet neatliktąjį darbą būtinau turime atnaujinti.

Laukia išleidimo jau keli rankraščiai. «Erfurto programą» pradėjome leisti per «Kovą» ir sykiu atspausdinti reikės brošiuoj. Kiti stambesni veikalėliai kaip antai «Kalvarijos Klesos», «Gyvenimas Žmogaus» ir kiti lankia išleidimo. Pasižadėjimų pagaminti didesnis veikalus turime gana. Žemaitės raštai taipgi lankia leidėjų. Reiškia, kad mūsų inteligentija anaipol nemiega, tik nėra kam jos darbus priimti nuo jos.

Kadangi kitokio kelio nėra, kad galima būtų atlyginti už darbą, «Raštų Leidimo Kooperatyviška Draugija» būtinau yra reikalinga. Prie jos priklausantis narys galėtų traukti sau nandą netik dvasišką, bet ir materijališką.

Taigi sąjungiečiai, ši dalyką imkime atydon, negalime ji palikti tolesniam laikui, nes tai būtų nusidėjimas prieš mūsų uždavinius, nusidėjimas prieš save.

J. B. S.

*] Liter. Ratelio pamatiniai įstatai apskelbti „Kovos“ N 25, 1908 m. Tačiau reorganizuojant jį į kooperatyvišką Raštų Leidimo Draugiją reikalinga būtų pertaisyti ir įstatai.

SOCIJALDEMOKRATŲ MOKSLO PAMATAI.

Išaiškinimas įžengiamosios
Erfurto programos dalies.

Parašė K. KAUTSKY.

Iš vokiečių kalbos vertė P. KOVAS.

Ižanga.

Garsusis rašytojas Karolius Kautsky savo veikalė «Erfurto programa» plačiai išaiškino pamatus Vokietijos socialdemokratų partijos programos, kurią priėmė Erfurto susivažiavimas 1891 m. Vėliaus autorius išleido savo veikalą taipgi ir sutrumpintoje ir labiau darbininkams prieinamoje formoje.

Pirmasis K. Kautskio veikalas jau daugiau, kaip pusantri metai, yra išverstas lietuvių kalbon, tečiaus ligišiol dar vis tebeguli rankraštyje. Antros, supopuliarizuotos «Erfurto programos» vertimą skaitytojas ras šitoj knygelėj.

Kad knygelė būtų lengviaus suprastai, josios gale paaiškinau painesniusius, t. y. rečiaus vartojamus lietuviškus ir svetimus žodžius.

P. Kovas.

I. Smulkioji ir stambioji pramonija.

KO NORI socialdemokratai?

Vargiai rasi kitą klausimą, kuris šiandien labiau rūpėtų žmonėms, i kuri tečiaus — bent socialdemokratai — taip retai mokėtų duoti tikrą atsakymą. O vis dėlto jisai yra jau nebe nuo vakarykščios dienos pakeltas. Jau daugiau kaip penkiosdešimtis metų atgal buvo klausinėjama, ko nori «komunistai», ir šie jau tuomet buvo davę aiškų ir nedviprasmią atsakymą «komunistų manifeste».

Vėliaus taip-pat nedviprasmiš atsakymas i tą klausimą tapo išdėstytas Vokietijos socialdemokratų programoj. Naujausioje formoje ji tapo priimta partijos susivažiavime Erfurto mieste, 1891 m. Šitoj programoj socialdemokratų partija plačiai išaiškina, ko ji reikalauja iš šių dienų valstybės ir kuo remia tuosius savo reikalavimus.

Ši įžengiamoji, pamatinė programos dalis reikia mums visupirma išgvildinti. Joje išdėstoma ir pamatuojama galūtinis tikslas, kurį turi pasistačiusi socialdemokratija, ir nurodoma tos pajiegos, kurios turi pergalėti visas kliūtis, stovinčias ant kelio prie šito augšto tikslo. Pažinę gi tikslą ir tas pajiegas, kurios veda prie jo, lengvai surasime ir atskirus reikalavimus link valstybės, kaipo įrankio anam tikslui pasiekti.

Įžengiamoji dalis — principų išdėstymas — Erfurto programoj skamba šitaip:

«Ekonomiškos buržuaziškos visuomenės plėtojimas varo su neišvengiamu gamtos įstatymų nuoseklumu i prapultį smulkiają pramoniją, kurios pamatas yra darbininko privatinė išdirbimo priemonių nuosavybė. Jisai (ekonomiškas visuomeniškas plėtojimas) atskiria nuo darbininko jo darbo priemones ir paverčia jį beturėiu-proletaru, o išdirbimo priemonės (žemė, visokia žalią medžiaga, mašinos ir tt.) virsta palyginamai nedaugelio kapitalistų ir dvarininkų monopolu.

«Greta su šita išdirbimo priemonių monopolizacija skaldosi ir nyksta smulkiosios pramonės (amatas, smulkioji

vaizba ir ūkis), amatininko juagius pakeičia mašinos, neapsakomai auga žmogaus darbo išnašumas. Bet visą naudą iš šių atmainų susigrobia kapitalistai ir dvarininkai. Proletariatui gi ir nykstantiems vidutiniams sluogsniams — smulkiems miestų savininkams ir ūkininkams — jos neša nuolatos besididinantį būvio netikumą, skurdą, priespaudą, pavergimą, nužeminimą ir išnaudojimą.

«Vis didyn eina proletarų skaitlius ir atliekamųjų darbininkų armija (arba kaip sako: rezervo armija), vis aštryn eina priešingumas tarpe išnaudotojų ir išnaudojamųjų, vis karštyt verda kova buržuazijos su proletariatu, — kova, kuri skelia visuomenę i dvi priešingi viena kitai pusi visose pramonijos šalje.

«Bedugne tarpe turėi ir beturėiū darosi dar gilesnė dėl krizisų, kurie ant kapitalizmo dirvos išdygsta kaskart didesni ir parodo, jogei produktyviškosios visuomenės pajiegos užaugo augščiau josios galvos, kad privatiška išdirbimo priemonių nuosavybė prieštarauja tiksliam jų suvartojimui ir tolimesniai plėtojimuisi.

«Privatiška išdirbimo priemonių nuosavybė kitąsyk užtikrindavo išdirbėjui jo padarytųjų produktų nuosavybę, šiandien gi ji pavirto įrankiu ūkininkams, amatininkams ir menkiems vaizbininkams pavergti, o dykaduoniams — kapitalistams ir dvarininkams — pasisavinti darbininkų triūso vaisius. Tiktai pakeitus kapitalistų privatišką išdirbimo priemonių — žemės, anglies ir kalnų kasyklų, žaliosios medžiagos, dirbamųjų įrankių, mašinų, susižinojimo priemonių (kelių, pašto, telegrafo, laivų ir tt.) — nuosavybę visuomeniška nuosavybe, pakeitus prekių (tavorų) išdirbimą socialistiškuoju, visuomenės varomuoju išdirbimu, — tiktai tuomet stambioji pramonija ir nuolatos besididinas darbo išnašumas pavirs iš vargo ir priespaudos įrankio didžiausios gerovės ir visapusiško tobulinimosi šaltiniu.

«Šitokia visuomenės atmaina reiškia išliuosavimą ne vien proletarijato, bet ir visos šiandien skurstaucios žmonijos. Tečiaus ją (tą visuomenės atmainą) įvykinti tegali tiktai darbininkų klesa, kadangi visos kitos klesos, neveizint esančiųjų jų tarpe reikalų priešingumų, vis dėlto stovi ant to-pat privatiškosios nuosavybės pamato ir visos turi bendrą tikslą: palaikyti šių dienų visuomenės tvarką.

«Darbininkų klesos kova prieš kapitalistišką išnaudojimą yra neišvengiamu būdu politiška kova. Darbininkų klesa negali varyti savo ekonomiškosios kovos, nē plėtoti savo ekonomiškių organizacijų, neturėdama politiškių teisių. Ji negali paimti ir perduoti i visuomenės rankas išdirbimo priemonių, neiğijusi politiškosios galybės.

«Padaryti šitą kovą sąmoninga, parodyti josios neišvengiamą galūtiną tikslą, — tatau yra socialdemokratų partijos uždavinys.

«Darbininkų klesos reikalai yra visose kapitalistiško išdirbimo šalje vienodi. Besiplėtojant susižinojimui (komunikacijai) tarpe įvairių pasaulio kraštų, besiplėtojant išdirbimui, skiriamam pasaulio rinkai, darbininkų padėjimas kiekvienoje šalyje darosi vis labiau prideras nuo darbininkų padėjimo kitose šalje. Tokiu būdu darbininkų klesos išliuosavimas tampa darbu, kuriame lygiai dalyvauja visų šalių darbininkai. Tai zinodama Vokietijos socialdemokratų partija jaučia ir skelbiasi einanti išvien su susipratusiai visų kitų šalių darbininkais.

(T. B.)

O. Birmantaitė.

PINIGAI.

Kultūriškai—istoriškasis piešinys.*)

Iš kur ir kaip atsirado pinigai? Kasdien vartojant kokį nebuk daiktą greitai užmiršti jo kilimą. Dėlko yra taip, dėlko ne kitaip turėtų būti, mažai kam ateina į galvą. Taip atsitiko ir su pinigais. Kokiais keliais žmonija priėjo prie dabartinės kapitalistinės tvarkos, kokią vertę atlieka pinigai atskirų asmenų ir valstijų gyvenime, mažai kas galvoja apie tai. Todėl rors trumpai noriu papasakoti apie pinigų kilimą, plėtojimąsi ir priėjimą prie dabartinės pinigų tvarkos.

Kaip gilioj, praistoriškaj senovėj, taip ir dabar neįaukius (ne-kultūriškos) tautos metalinių pinigų, panašių mūsų, — neturi. Yra ir tokių tautų, kurios apie pinigus jokio supratimo neturi net ir dabar. Kaip parodo kultūros istorijos tyrinėjimas, buvo toks laikas, kuomet ir mūsų prabochiai ne tik pinigų, bet ir supratimo apie juos neturėjo. Tai buvo taip senoj, taip gilioj gadynėj, kuomet žmogaus reikalavimai buvo ant tiek maži, kad jis be kito pagalbos visa, kas jam buvo reikalinga, pats pasigamindavo. Jis pasigavęs žvėrį — mėšą jo suvalgydavo, o iš kailio rūbą pasidarydavo. Afrikoj, Australijoj ir kitur kur šilta, ir šiandien rasim daug tokių tautų, kur gamta labiau pasirūpino apie žmogų, negu mūsų šaltesniam krašte. Laikui bėgant gyvenimas ėjo savo keliu pirmyn, žmogaus reikalavimai didinosi. Viens išmoko puikesni, daug geresni lanką arba vilyčias išdrošti, kitam geriaus sekėsi žvėrį pagauti, trečias labiau buvo tikęs iš akmens kirvukus padirbti, buvo ir tokių ką labiau mokėjo valgomiasias sėklas sodinti ir jas auginti. Valgyt visiems reikia, o nudroštą durtuvą arba padirbtą akmens kirvuką nevalgysi, prisieina atiduoti jį tam, kas gali ši—tą už jį duoti. Tokiu būdu pasilieka eiti pas tą, kas turi valgomąjį daiktą, o jam reikalingą vilyčią atiduoti arba kitaip sakant *m a i n y t i*. Taip pamažu ir atsiranda jau gilioj praistoriškaj senovėj *m a i n a s*, iš pradžių tarp atskirų tos pačios šeimynos narių, o kiek vėliau ir tarp kaimyniškų tautų, tam—tyčia paskirtoj dienoj ir vietoj. Taip atsiranda *j o m a r k a i*.

Prie žemo kultūros laipsnio mainas atliekama kuoprasčiausiai. Viens tur sądoka su vilyčiomis, kits kailį, mainas tuom ir pasibaigia. Ir maino tik reikalingiausius daiktus, be kurių vienas ir kits gyvenime apsieiti negali. Toliaus, kuomet mainomų daiktų skaitlius ant rinkos pasidaugina, atsiranda ir painumai: nevienodai įkainuoja (ėienija) pristatomus ant rinkos dėl maino daiktus, arba, kaip priimta vadinti, *p r e k e s* (tavorus), prisieina mainomo daikto vertę arba *k a i n a* sulyginti su kaina kito daikto, bendro tarp vienos pusės ir kitos, tarp *p a r d a v ė j o* ir *p i r k l i o*. Toks bendras daiktas, tarnaujantis vien tik dėl sulyginimo kainos mainomų daiktų ant rinkos ir tampa su laiku *p i n i g u*.

Gilioj senovėj ir dabar įvairios tautos už pinigą pasiēmė ir įvairius daiktus. Priguli nuo to, iš ko ir kaip gyvena tauta. Tyrinėjant pasirodo, kad pinigų gali tapti: 1) maisto ir šiaip žmogui naudingi daiktai; 2) dėvėjimo (drabužiai) daiktai; ir 3) papuošimo daiktai.

Tautos, kurios gyvena iš žemdirbystės, arba daug augščiau stovinčios iš *g a n o m ū* ir *a u k l ė j a m ū* gyvulių, už pinigą paēmė gyvulį, tankiausiai *j a u t ė*. Parduodami ar pirkdami ir įkainuoja pagal žinomą jaučių skaitlių. Taip jau rymionis keli

šimtai metų prieš Kristų kaip pinigų vartojo jaučius. Jau pats pinigų vardas lotyniškaj kalboj tą liūdija. Taip pinigai pas juos «pecunia», turtas «peculium» — vis tai nuo žodžio «pecus» — reiškia gyvuliai, jaučiai. Tą patį liūdija rymionų rašytojas Tacitus, kad ir pas germanus jautis buvo vartojamas kaip pinigai. Taip pat 20 metų atgal mūsų gadynėj, — kaip laikraščiai rašo, — vienoj jau kultūriškaj Amerikos valstijoj, Texas vadinamoj, geležinkelių nebuvo, taipgi visa kas buvo skaitoma ir įkainuojama pagal jaučių skaitlių. Dėlto daktaras, mokytojas, inžinierius gaudavo mokėstį jaučiais. Net už žmogaus užmušimą pas germanus, kaip liūdija Tacitus, taip pat buvo baudžiama žinomu jaučių skaitliu.

Iš kitų kaip maisto daiktų, reik paminėti *druskos tabletes*, kurias vartoja Pietinėj Azijoj ant sienos tarp Chinų ir Birmos, toliaus Augštoj Azijoj (Chinuose) taip vad. *plytinė arbata*, t.y. keturkampius stipriai suspaustus arbatos šmotes, o taip pat *k a k a o* maišelius, kuriuos 400–500 metų atgal vartojo Meksikoj (Amerikoj).

Iš kitų žmogui naudingų daiktų kaip pinigai senovėj (Graikijoj, Ryme) ir dabar pas tūlas Afrikos tautas vartojama *žmogus*, tankiausiai moteriškė ir paimtas nelaisvėn vergas, kurį kaip kokį daiktą, perka, parduoda, ką nori, tai daro. Tas pats pas daugeli nekultūriškų tautų ir su moteriške daroma.

Antros rūšies pinigai, t.y. dėvėjimo sutinkami vien tik pas tautas, gyvenančias tankiausiai tarp miškų iš *m e d ž i o k l ė s*. Žvėrių kailiai tapo pinigų. Tokius žvėrių kailių pinigus, galima ir dabar rasti Siberijos šiaurėje, taip pat Amerikos šiaurėje.

Trečios rūšies pinigai tur didžiausią vertę, t.y. iš papuošimo daiktų, kaip pinigų, ir galėjo atsirasti mūsų pinigai. Tokiais pinigais gilioj senovėj Pabaltijos krašte randamas ir iš ten gabenamas Graikijon ir į kitas šalis yra *gintaras*, kitur kaip senovėj, taip ir dabar esti *perlai*, žvilgantieji *kriaukulai*, žvėrių dantys ir svarbiausia tai *m e t a l a i*, tankiausia paveiksle: žiedų, rinkių, špilkų ir kitų žmogaus papuošimo daiktų.

Dabar ir kyla klausimas: dėlko auksas ir sidabras tapo visų kultūriškų tautų priimti kaip pinigai, dėlko ne kitas koks daiktas?

Pirma negu atsakyti ant mūsų pastatyto klausimo, dirstelėkim į tai, kokius reikalavimus stato, bendrai susitarę, priimdami vieną kokį daiktą už pinigą.

Nigerio šalyj (Afrikoj) vartoja kriaukutus («kaurigeld») dėlto, kad juos lengva išmainyti, vieną nuo kito atskirti, lengva ant šniuro suvarčius ir su savim nešioties, o taip pat ir pasipuošti, bet dėl mūsų jė jokios vertės neturi. Taip pat, jei paimsim žvėrių kailius kaip pinigą — vis tai lengva vieną nuo kito atskirti, net ir šiltą drabužį pasisudinti. Net nesunku jau taip baisiai žvėrį užmušti ir jo kailį nulupti. Žvėrių kailius ima noriai tik ten, kur šaltas kraštas, o ten kur šilta — duok veltui — nieks jo nelms. Vienu žodžiu nevisi noriai ima. Tą patį galima pasakyti ir apie valgomuosius daiktus, vartojamus kaip pinigai (grūdai, kakao, arbata ir kiti). Jei paimsim kaip pinigą jautį, vėlei neparanku; nors lengva atskirti vieną jautį nuo kito (dėl tos priežasties ir tapo pinigų, kad lengvai dalinamas, t.y. vienas nuo kito atskiriama) bet vis su juom daug baldos ir prie mūsų kultūriško gyvenimo visai nebegalima: juk jautį su savim pasiēmęs nevažiuosi gelžkelio. Vienu žodžiu reik atrasti tokį daiktą, kad: a) būtų visų brangi namas ir noriai imamas; b) lengvai skirstomas į dalis, o taip pat iš dalių lengvai vienon vieton sudedamas; c) lengvai taupinamas; d) greitai negendant's (nerudytų arba neputų); e) nebūtų nė labai daug, nė labai maža tokių daiktų. Dėlto perlai, brangūs akmenys ir net metalas platina*) pinigais negali būti, jų permaža; f) lengvai pernešami iš vienos vietos į kitą; g) turėtų gražią iš-

*) Rašydama šį piešinį apie pinigų, naudojausi daugiausia šiais veikalais:

1) J.G. Hoffman. Die Lehre vom Geld.

2) M. Chevallier. La Monnaie.

3) K. Kules. Das Geld.

4) Hefferich. Geld und Banken.

5) Babelon. Les origines de la monnaie.

6) Soetbeer. Literaturnachweis über Geld—und Münzwesen [Berl. 1892].

*) Rusijoj įvesti platinos pinigai [dukatai—červoneci] turėjo būt vėlei išimti, nes platinos permaža yra.

veizdą, skambantį balsą, švarumą; h) visų pripažintą formą, kad lengvai galima būtų ir pagal skambėjimą ir pagal išveizdą atskirti nuo padirbtų pinigų. Priduoda jiems formą, t.y. spaudžia apvalais, kautuotais, kad negalėtų nupjaustyti, kaip tai darydavo viduramžy, arba kaip galima daryti su chinų sidabro pinigais, kurių pinigas yra keturkampas, sulietas sidabro šmotas. Tokiems reikalavimams atsako vien tik *sidabras* ir *auksas*, nedideliais šmoteliais atletas pavydale kultūriškųjų tautų vartojamų pinigų.

Jau varys ir nickelis, nors vartojami kaip smulkiosios rūšies pinigai, nevisai atsako visiems reikalavimams. Tą patį galima pasakyti apie gilioj senovėj vartojamus žalvario (bronzos), geležies ir kitų metalų pinigus.

Nors vokiečių kalboj žodis «Geld» paeina nuo «gelten», ką reiškia mokėti, pildyti (zahlen, leisten), bet francūzų jau «L'argent» = reiškia ir sidabrą, o taip pat ir pinigą, pilnai tą patvirtina. To liaus auksas ir sidabras jau ir dėlto turėjo tapti pinigais, kad nuo pat jų atradimo tapo papuošimo, ir taip jau dėl liejimo brangių indų medega.

Tik su aukso ir sidabro pinigais ir galima buvo pradžia tokio galingo, svarbaus ir sykiu baisaus mūsų gyvenime įrankio, kaip *kapitalas*.

Kokias pasekmes padarė priimti už pinigą auksas ir sidabras, šį sykį nekalbėsiu. Dabar pradėsim perkratinėti, kaip atskiros tautos dirbo ir turėjo metalo pinigus, t.y. pereisim prie istoriškios dalies.

(T.B.)

Kaip ir delko turime šviesties.

Geriausiu socializmo agitatoriumi yra socialistišką literatūrą. Kiekvieno sąjungiečio priederme yra neatsižūrint į kitus, stengties plėtoti visokiais būdais tą mūsų religiją — socializmą, kuris yra religija tobulesnio draugijinio žmonijos gyvenimo, religija geresnės ateities, Karalystės Dievo ant žemės.

Socialisto priedermė — netik priklausyti socialistų organizacijai, mokėti mėnesinę mokesį, kad remti plėtojimą darbininkiško susipratimo, bet stengties veikti dar ir daugiau, stengties plėtoti socialistišką literatūrą.

Klausiant dėlko kiekvienas socialistas privalo plėtoti socialistišką literatūrą galima atsakymui rasti daugelį priežasčių. Ypač tingai, kad ji reikalinga yra mums patiems, nors ir nuo seniai būtume jau socialistais. Tas, kuris nebando pasijudinti iš vietos, visados bus toj pačioj victoj. O socializme raudasi tūkstančiai klausimų, su kuriais turime būti apsipažinusiems, idant galima būtų pasakyti, kad socializmo mokslą pažįstame. Kiekviena kuopa, kiekvienas rajonas turi organizatorius, bet ar daugelis iš jų atlieka savo priedermes? Ir negal jų atlikti nežinodami ko nuo jų reikalauja idėja ir organizacija. Labai mažas nuošimtis žino ir supranta savo uždavinius, daugiau jų — tai paprasti, nieko išymesnio neveikiantie, nariai. Bet kiekvieno iš mūsų nors ir paprastojo socialistiškos organizacijos nario pareiga stengties pažinti socializmą, kad pasilikti agitatorium — plėtotoju tos šventos idėjos tarpe nesusipratusių minių. Nė vienam socialistui nedaleistina yra atsidėti ant ko kito, kad kas kitas tas pareigas atliktų, nes socializmas reikalingas ne dėl ko vieno bei keleto, bet visiems, o kad jis yra visiems, visi turi dirbti dėl jo įvykimo; nė vienas socialistas neprivalo apsunkinėt savo sąžiuės svetimo triūso vaisių vagyste, bet stengties pačiam prisidėti prie triūso, kad bendrai ateityj jo vaisiais naudoties. Kas kalba, kad jam neapsimoka veikti, nes socializmo surėdymo jis nesulauks — tas nėra socialistu, jis nesirūpina, idant ta geidžiamoji socializmo tvarka kuoveikiausia įvyktų. Kiekvieno socialisto priedermės yra didelės ir pareigos

suukios, bet tik jas išpildydamas teuzsipelno socialistu vardą.

Jeigu iš arti trijų tūkstančių sąjungiečių nors pusė būtų apsi-pažinusi su socializmo uždaviniais ir mokslu, jie visi būtų agitatoriais ir kiekvienas padarytų socialistais tuos, su kuriais artimai gyvena. Lengva tada būtų socializmo idėjai prasiplatiuti ir greitai desėtkai ir šimtai tūkstančių socialistų atsirastų ir mūsų tarpe. Taip tuomet niekas nesakytų, kad socializmo įvykimas dar labai tolimas...

Bet kad būtų kitaip negu yra dabar, kad mes visi mokėtume, suprastume savo pareigas, reikalingas yra pažinimas socializmo, o pažinti jį galima tik iš literatūros. Būtinai turime atminti, kad būti socialistais tik dėlto, kad jaučiame išnaudojimą ir skriaudas, labai nepakanka, reikia žinoti priežastis skriaudimo ir išnaudojimo ir suprasti būdus, kokiais galima prieiti prie panaikinimo tų priežasčių.

Taigi reikalingas yra apšvietimas. Tiktai suprantant savo uždavinius visoki darbą, koksai jis nebūtų mūsų judėjime, galime atlikti geras ir sykiu apsiginti bent nuo paprasčiausių skriaudų ir išnaudojimų, kokiems pasiduodame būdami neapsišvietusiais ir kokias darome patį sau, nesuprasdami, kas yra kenksmingu mūsų sveikatai ar protui.

Literatūra — tai mūsų ginklas. Be jos mes negalime kovoti ir jeigu kovojame, pergalė mūsų negali būti netolima. Idant priešą apveikti, idant prašalinti viešpataujančius valdonus, reikia patiems mokyties save valdyti, reik plėtoti pavergtųjų tarpe supratimo šviesą, kad tie pavergtieji nereikalantų ant savęs turėti valdonus. Visokie mūsų karščiausi troškimai vis bus veltui, jeigu šale mūsų didžiuma tų mūsų troškimų nesupranta. Idant tie nesuprantantieji suprastų mus, mums patiems reikia mokyties, kaip paduoti jiems savo persitikrinimus. Keiksmo ir pravardžiavimo išnaudotojų dar nepakanka, kad pertikrinti nesusipratėjų. Reikalingas yra išaiškinimas ateities surėdymo, kad tas nesuprantantis suprastų, jog žmonijai yra reikalingas kitoks draugijinis gyvenimas negu dabar turime. O kad mokėtume kiekviename atsitikime išaiškinti savo tikėjimą į ateities surėdymą, kad mūsų persitikrinimų priešas niekad savo menku argumentu mūsų teorijos nesumuštų, reikia bent žinoti kokius klausimus tas mokslas stato. To visko dvasia šventa negal įkvėpti, bet reikia patiems patirti iš draugijinio gyvenimo mokslo tyrinėjimų, kas sutvėrė sociologijos mokslą.

Bet kad apsi pažinti su socializmo mokslu nepakanka vienos «Kovos», kur dėl įvairumo skaitytojų išsilavinimo laipsnio negali būti laikraščio puslapiai užimti vienu mokslu aiškinimais; prie to taipgi yra sunku pritaikinti prie skaitytojų paduodamus moksliskus straipsnius, nes kas vienam yra jau seniai žinomu, «pasenusiu» dalyku, kitam dar yra suvis nauju, dagi nesuprantamu. Nors jeigu visi stengtumės atydziai skaityti ir mislyti, nieko nesuprastino nerastume ir nevos jau žinomo dalyko aprašyme nesyki rastume ką naujo ir verto. Taigi joks besiteisinimas, kad «nėr kas skaityti» negal būt pamatuotu ir teisingu, vien tik parodo, kad vieni nenorime lavinties. kiti gi sakome «viską» žinome. Kas sako, kad viską žino, aiškiai sako, kad nieko nežino. Idant žinoti, reikia bepaliovos per visą gyvenimą mokyties.

Mokyties galma tik iš literatūros. Taigi literatūra žmonijos gyvenime lošia svarbią rolę. Kas nori, krd nebūti patremtu per geriau išlavinusiems savo protą žmones, tas be literatūros apsieiti jokiu būdu negali.

Irgi tos literatūros, ką jau turime anaipol ne visiem pakanka. Reikalinga nauji išleidimai. O kad tą galima būtų atsiekti kiekvieno mūsų priederme rūpinties tuo reikalu.

Šiame «Kovos» numeryje yra pajudintas klausimas atnaujinimo Literatūros Ratelio. Tas klausimas svarbus, nes jis yra dienos klausimu ir garsiai šaukia išrišimo. Jeigu mes jį paliksime, pa-

ims koks «biznieri» į privatiškas rankas, nes visuomenė jieško pamato, ant kurio galėtų budavoti savo dvasišką gyvenimą ir jeigu jį padės ypata, tai ir medžiagiška nauda iš tokio užvedimo turės patekti į ypatus kišenių. Mūsų gi pareiga pramonę visuomeninti, bendrus reikalus bendromis spėkomis atlikinėti. To dėlei kiekvieno sąjungiečio, kuris tik jaučia reikalą švietimosi, priederme yra šį klausimą imti atydon, kad kuoveikiausiai galima būtų pradėti organizuoti (žinoma autonomišką — savystovę) Raštų Leidimo kooperatyvišką draugiją, kuri suteiks mums pageidaujamą literatūrą.

Iš kitos pusės žiūrint susitinkame taipgi su priežastimis, kurios versta verčia mus griebties už literatūros leidimo įrankio, kad stoti kovon prieš klerikalus, kurie ištikrųjų ypač Lietuvą užverčia savo davatkiniais išleidimais, stengdamiesi kiek įgalėdami fanatizuoti žmones. Męs gi tuo tarpu jaučiame dvasišką alkį, mėš lyg bėspėkiai žiūrime, kaip klerikalizmas painioja minią į savo vortinklius, fanatizuojant žmones savo raštais.

Rodos dabar aišku jau dėlko turime lavinties ir išdalies matome, koku būdu tą atlikti galime. Tik padaugindami savo literatūrą galime pakelti savo išsilavinimo laipsnį. Pirmiausiai turime suprasti kokia literatūra mums yra reikalinga ir pagalvoti koku būdu tą literatūrą įgyti?

Įgyti literatūrą — reiškia turime ją išleisti. Koku būdu išleisti — tai yra vienas geriausias būdas suorganizuoti Raštų leidimo draugiją, kurios narių nuosavybe būtų visi tokios draugijos išleisti raštai. Kaip reikalingi yra mums tie raštai, rodosi, jau ir plačiau aiškinti nereikia, nes tas reikalingumas yra dienos klausimu, kuris būtinai turi būt išrištas.

TIKRI IR NETIKRI SOCIJALIZMO PRIEŠAI.

Socijal-demokratija atstovauja darbininkų klesą ir gina šios klesos reikalus. Socijalistų kalbose, laikraščiuose aiškinama ir plačiai nurodoma, kad darbininkų išganymas tik laisvojo socijalizmo ateityj tebėra. Bendri tarptautinio proletariato reikalai, klesų priešingybės, kurias kapitalistai ir buržuazija taip slepia, socijalistų yra rodoma tikroji šviesoj, prieš akis visuomenės. Žodžiu sakant, socijal-demokratija stumte stumia šių dienų draugija prie bendro valdymo pasaulio turtais, t. y. prie kooperatyviško surėdymo.

Iš paviršiaus žiūrint rodosi, kad toji draugija turėtų atsinesti labai ir labai simpatiškaui prie socijalistškos idėjos ir ją paremti, nes socijalizmas visiems užtikrina laimę.

Vienok šiandien rasime nemažai tokių žmonių, kurie tos idėjos neapkenčia, prieš ją kovoja kaipo kad prieš kokį naują ir pavojingą apsireiškimą. Net pati darbininkų klesa, kuri turėtų būti prielankiausia socijalizmui, iš didesnės dalies žiuri kreivomis į tatai...

Visus tuos žmones, kurie šiokiu ar tokiu būdu kenkia socijalizmo mokslo plėtojimuisi, vadiname socijalizmo priešais. Todėl šiame straipsnelyje peržiūrėsime tuos socijalizmui priešingus draugijos klotus, kad patirti kokių principų vardan tie klotai stoja skersai kelio socijalizmui. Prie to gal paaiškės «tikri» ir «netikri» priešai, kad žinotume, kaip prieš kurį kovoti ir kokius ginklus vartoti.

Paimsime pirmiausia viešpatauja čias klesas.

Visų šalių valdonai-carai baisiai neapkenčia socijalizmo, kur gali, ten socijalistus visai persekioja. Socijalistams yra

pastatytos kartuvės, kalėjimai, visam amžiui bastylijos arba katorgos. Už mokinimą darbininkų socijalizmo mokslo ne vienas pakliuva į budelių nagus, ne vienas pralieja kraują. Tam yra paklusni carams armija, policija, visoki valdžioms patsidavėliai, kurie ant pamojimo valdonų gatavi socijalizmo mokslo skelbėjams baisiausias torturas įtaisyti. Taip dedasi despotiškos viešpatystėse, kur karalių valdžia nesuvaržyta jokiais įstatymais. Tengi kur despotų saualė pažiabota konstitucijos įstatymais, kur veikia žmonių renkami parlamentai, kur konstitucijoj pažymėta laisvė žodžio, spaudos, susirinkimų, draugijų, — ten valdžios atvirai persekioti socijalistų negali. Vienok ir čia valdonai jieško progos, kad socijalistus įkasti. Leidžiami įstatymai «anarkistams», tankiai esti pritaikomi socijalistams. Toji laisvė, kuri žmonių krauju nupirkta, nekartą yra bjauriai mindžiojama, nekartą socijalistams prisieina aštriai su valdžioms už tai susikirsti.

Nemažiaus už valdžias neapkenčia socijalizmo mokslo ir kapitalistai. Šieji iš principo yra ašūs socijalizmo priešai. Kapitalistų rankose šiandien randasi visi pasaulio turtai. Kapitalas yra įgijęs tokią galybę, kad jam šiandien tarnauja ir valdžia ir armija, policija ir kiti įvairūs elementai. Socijalizmas jiems visiems yra bendras priešas, ir visi jie išvien susitarę prieš jį kovoja. Kad galėtų, tai valdžios su kapitalistais vienoj valandoj pasmaugtų socijalizmo idėją.

Valdžioms ir kapitalistams yra patsidavusių dar nemažai žmonių, taip vadinamų draugijos išmatų. Prie šito skyriaus priskaitysim šnipus, išdavikus, provokatorius ir kitus panašius tiem judošius. Yra tai žmonės be širdies, be sąžinės ir be jausmų; jiems visiems yra vienoda dušia, visi jie yra kilę iš dabartinės netikusios tvarkos. Už pinigus šie žmonės tarnauja valdžiai ir kapitalistams, už pinigus jie parduoda savo gerą vardą ir sąžinę — eina prieš socijalistus ne iš principo, ne iš persitikrinimo, nė gindami kokią — nors idėją, bet tik už pinigus... kartais tokie žmonės įlenda į socijalistų organizacijas, nuduoda pasišventusiais socijalizmui, viską iššnipinėja, išnuosto visus kampelius, ir ką radę, viską praneša «savo ponams». O pasekmės to, jau žinomos visiems, nereikia nė aiškinti... Šnipai, išdavikai, provokatoriai už pinigus gatavi papildyti didžiausią niekšystę ir todėl jie valdžioms ir kapitalistams yra labai pageidaujami. Žinoma, tokie žmonės yra bjautresni už žvėris; toks žmogus nejučiomis, iš pasaly, pavirtęs pasalinu šunim, įkanda į sveiką draugijos kuną. Socijalistai tokių žmonių ypač turi saugotis kaip kokios epidemijos.

Valdžioms ir kapitalistams yra atsivadusi šių dienų dvasiškija. Ji taippat šnairai žiuri į augantį socijal-demokratiškos judėjimą, lygiai kaip ir visi kiti socijalizmo priešai. Juk ši audien kunigai keikia socijalistus pamoksluose, drabsto purvais už skaitymą socijalistų raštų, gazdine žmones pragaru ir abelnei atvirai ir slaptomis stengiasi kenkti socijalistams. Jeigu šiandien gyvuotų buvusi popiežių inkvizicija, jeigu kunigai turėtų tokią galybę, kokią turėjo viduramžy, beabejonės, jau senai visi socijalistai but ant laužo susipirgėję. Netekus galybės, dvasiškijai, lko įrankis tik keiksmis niekinti socijalis-

tus ir socializmo mokslą, kad atiraukti darbininkų klesą nuo to mokslo ir palaikyti paklusybės ir vergijos dvasią.

Teisybė, kad šiandien kunigų yra prijaunusių socializmui, bet to nė vienas atvirai pripažinti nenori ir negali. Viena — tokis kunigas liktųsi suspenduotas nuo dvasiškos vyriausybės; o antra — tai tamsioji liaudis gal nemaloniai atsineštų prieš tokį kunigą, skelbiantį socialistišką idėją. Ir dėl šitų priežasčių, tikrai kai kurie iš jaunųjų kunigų laikosi užsitarę savyje, nenorėdami nustoti lengvos duonos.

Vienok, šiaip ar taip imsime — dvasiškija priklauso valdančiai ir viešpataujančiai klesai ir kaip tokia, žinoma, yra socializmo priešas. Jie visi gina privatišką nuosavybę ir yra aršūs priešai socialistiškos revoliucijos ir kiekvienos progresyviškos minties. Carai, visoki žiaurūs valdovai, kapitalistai ir visi už pinigų jiems tarnaujanti judošiai, tautiečių skraiste prisidengusi buržuazija, dvasiškija su tukstančiais davatų ir kitų romiklių — ne darbininkų draugai. Jie visi yra išdygę iš vienos šaknies ir visi yra lygūs liuosybės priešai. Visiems jiems rupi pelnas, privatiška savastis, viešpatavimas ant žmonių, išnaudojimas darbininkų ir palaikymas jų vergijoje. Todėl visus viršūniams paminėtus gaivalus vadiname t i k r a i s socializmo priešais. Prieš juos turi but atkreipti visi socialdemokratų ginklai, prieš juos turime stiprinti savo jėgas ir kovoti! Gailėtis nėra ko! Juk jie darbininkų irgi nesigaili. Kas socializmo priešas — darbininkų priešas! Jų darbų kritika, turi but štriaušia!

Šalin socializmo priešai! Ant užbaigos paminėsiu darbininkų klesą.

Didžiama darbininkų bijosi socialistų ir eina prieš tuos, kurie prie socialistų priklauso ir tą mokslą skelbia. Paprastai sakoma: «taip buvo, taip pasiliks!» — o neatsizūrima į tai, kad gyvenimas nestovi ant vietos ir draugija metai iš metų žiangia pirmyn.

Toji priešinga socializmui darbininkų dalis nemoka padoriai kovoti, tai bent tyčiojasi iš socialistų, visai juos pravadžiuodami, neretai «narsieji» kumščią vartoja, pogromą daro, kaip kad atsitiko Škotijoje, «Rankpelnių» redakcijoj.

Taigi šitą dalį darbininkų irgi vadiname socializmo priešais. Prie šito pavadinimo tik reikia pridėti: n e t i k r i socializmo priešai.

Juk labai suprantama, kodėl darbininkai šiausias prieš socializmą ir kodėl jie yra netikri socializmo priešai: tai amžiais auklėjami vergai. Tai darbo liaudis, kuri per šimtmečius buvo laikoma prietarų ir vergijos jungė, kuriai mokslas ir protiškas išsilavinimas buvo užgintas ir neprieinamas.

Dėlto tie darbininkai yra priešingi socializmui, kad jie to mokslo visai nesupranta, savo priešų nepažįsta ir visai nežino, prieš ką kovoja.

Bet mūsų darbas, draugai, negali pasilikti be vaisių. Ateis laikas, kuomet tie «netikri priešai» stos į socialistų eiles po raudona vėliava ir su viso pasaulio proletarais užgiedos brolišką himną — «Internacionalą» ant vergijos ir kapitalizmo kapo.

Aržuolaitis.

SAJUNGOS REIKALAI.

L.S.S. Centro Sekretoriaus Pranešimai.

194) Ant Administratoriaus pranešimo — pasiskundimo, kad apyskaitų negali išduoti už May ir June mėnesius, iš priežasties nežinojimo, ar yra užtvirtinta V.K-to, 1-mos kp. išrinktoji STK. K-ja, paaiškinta, kad užtvirtinimo rezultatas jau trys savaitės atgal tapo pasiūstas «Kovai», bet nežinia dėl kokių priežasčių nepagarsina organe.

195) Redakcijos užklausta, kodėl ji nepatalpino organe P. K-to Tarimą 39, ir V.K-to Ref. 10, nes tie du dalykai tapo sykiu su V.K-to Ref. 11 pasiūsti redakcijon, June 15 š.m., ir pastarasis tilpo, o pirmieji du ne.

196) L.K-tui ir Redakcijai pranešta taisyklės, kurių turi prisilaikyti recenzuojant naujai išėjusius lietuviškoj kalboj raštus.

197) Pareikalauta bei pranešta, kad J.O.Širvydas priduočiau RRK-to Išdą.

198) Pranešta, kad Redaktorius sulyg P.K-to Tar. 41 neturi dėti jokių pastabų prie C.K-tų tarimų.

199) Kadangi 34-tos kuopos įnešimas tapo performuluotas per C.S-rių, tai atkreipta 34 kp. komiteto atyda ant suformulavimo teisingumo, jei patėmytų ką neteisinga, tai 34 kp. turėtų tuojaus patėmyti.

N.Y. City 8, VII, 10. L.S.S. Centro sekr. Aug. Purvis

Pildančiojo Komiteto Tarimas N 45.

Centro Sekretoriui: Šiuomi prisiunčiu visus RRK-to knygas ir dokumentus, kurie radosi pas mane, kaip tai:

- 1) Lietuvos Socialdemokratų kvitos nuo išliuosavimo NN.
- 2) Pureno kvitos.
- 3) Kankinių kvita.
- 4) Žagaro kvita ir laišką Janulaičio.
- 5) Liaugmino ir Jomanto kvitos, ir

a) Knyga RR. Išdinuko ir b) knyga RR. Sekretoriaus.

Brooklyn, N.Y. 26 II, 10.*)

J.A.S t a n k u s.

Kadangi RRK-to knygos ant tiek prirašytos, kad jų nėra galima vartoti dėl tolesnio vedimo atskaitų, todėl nutarėm: 1) kad jas priduoti į Sąjungos Archivą, ir 2) kadaigi čion priduos užlipintuose konvertuose kvitos rišasi vien su atliktu jau darbu, per ką jos nebus reikalingos naujam RRK-tui, todėl ir jas priduoti archivan. O kvitos užlipintuose konvertuose nors ir tik su vieno komisijos nario (J.A.Stankaus) parašu priimti, nes jos beabejo buvo peržiūrėtos, sulygintos su knygomis ir užtvirtintos visų komisijos narių, kartu su knygų peržiūrėjimu.

N.Y. City, 17, VI, '10.

East Pittsburg, Pa., 20 VI, 10 L.S.S. P.K-as { M.M. Račiute
Baltimore, Md. 27, VI, '10. { B.K. Kondratavičius
P. Grinius

L.S.S. Centro Sekretorius Aug. Purvis.

N.Y. City, 8, VII, '10.

Pildančiojo Komiteto Tarimas N 46

Centrališkai Valdybai: Spausdinimo «Mot. ir Soc.» dėlei. — Kadangi senesni tarimai minėtame klausime man nežinomi, nes jokių dokumentų Administracijoje nesurandu, todėl kreipiuosi į C. Valdybą patarimo dėlei:

- 1) Kiek egzempliorių spaust!
- 2) Kaip stambiom raidėm?
- 3) Ar dirbti «electro plates»?

*) Nors data parašymo laiško padėta 26 II, 10, bet pate laiškas su minimaliais dalykais tapo priduos Centro Sekr. 2 VI, 10, taigi 3/4 mėn. vėliau. A.P.u.r.v.i.s.

4) Ar daug apdaryti, o gal visas?

Ant šių klausimų malonėsite duoti atsakymą, kaip greit galima, nes darbas jau prirengtas pradėjimui.

Sątrauka permatomų iškaščių minimum išleidime «M. ir Soc.»:

Statymas	\$203.00
Popiera dėl 1000 egz.....	\$75.00
Spauda 1000 egz.....	\$35.00
Electro plates.....	\$139.00
Apdarimas 1000 egz.....	\$100.00
Viso labo.....	\$602.00

Phila., Pa. 2 VI, 10. Draugiškai «K» Adm. per *J. Grinius*.

Kadangi davimus atsakymų ant visų Adm. užklausimų linkui «Mot. ir Socijalizmas» rišasi su pirmesniu V.K-to nutarimu, todėl tuomet tarpu duodame nurodymus sekančius:

- 1) Spausdinti raidėm pagal pridėtąjį čion pavyzdį.
- 2) Popierą naudoti neprastesnę, kaip čion pridėtą pavyzdį.
- 3) Knygos formatas turi būti 5½ colio pločio ir 8 colių aukščio, o linkui

a) kiek egzempliorių spausdinti,

b) ar dirbti «electro plates» ir

c) apie apdarimą bus galima tik tuomet tarti, kuomet turėsime pirmesni V.K-to tarimą, kuriame randasi išlygos priimtos nuo vertėjo minimo veikalo. Todėl C.S-rius teiksis prisiųsti nuorašą.

New York, N.Y., 16, VI, '10. }
E. Pittsburg, Pa. 20, VI, 10. } LSS P. K-tas { *M. M. Kaciūtė,*
Baltimore, Md. 27, VI, 10. } *B. K. Kondratavičius*
P. Grinius

LSS Centro Sekr. *Aug. Purvis.*

New York City, 8, VII, '10.

Pildančiojo Komiteto Tarimas N 47.

Centro Valdybai: Kadangi 8-gos «business» nėra ant valandos neapsistoja, kadangi daugybė dalykų su kuopoms, pavieniais nariais, pašaliniais darbais, apgarsinimais ir daugybe kitų dalykų, su kuriais nuolatos turim neatidėtinus reikalus, todėl iš to atžvilgio, peržiūrėjimui knygas siųsti į kitą miestą negalima. Gerą lekciją turėjau iš pereinamo meto, būti be knygų keturis mėnesius, todėl to užtenka. Šįmet nesutinku likti be knygų nė ant savaitės, kad «business» netrukdyti ir Administraciją į dar didesni galvasuktį neįvest, knygų peržiūrėjimas turi atsibūti ant vietos. Jei ant to Centro Valdyba nesutiks, tai su 1 ma July malonės mano vieton kitą pastatyti, nes vistiek viską kopijuoti nėra laiko, nė spēkų neturėsiu, o be knygų neliksiu. Draugiškai, «K» Administracija

Phila., Pa. 15 VI, 10. per *J. Grinius*.

Nematome taip didelių kliūčių, dėl kurių 8-gos knygos nebūtų galima dėl peržiūrėjimo pasiųsti į kitą miestą. Tiesa Administratoriui nebus taip paranku, kaip kad darbas būtų ant vietos atliekamas, bet 8-gos «business» nėra taip didelis, kad nebūtų galima per savaitę ar 10 dienų užsižymėti į atskirą sąsiuavą, iki knygų bus sugrąžintos. Tikime, kad su vienos dienos darbu Adm-rius galės visą tą «business» įtraukti į knygas ir tuomi sučėdys 8-gai iškaščių apmokėjimui knygų perž. K-jos kelionės lėšų.

Suprantama, kad dėl knygų peržiūrėjimo negalima skirti bile draugą į komisiją, nes tai painus darbas ir reikalauja gero susipažinimo su skaitlinėmis ir knygų vedimo tvarka, ir kadangi Phila delphijoje ir apilinkės miesteliuose nėra mums užtektinai pažįstamų draugų, kurie galėtų tą darbą atsakančiai atlikti, todėl mes buvome priversti kreiptis į kito miesto draugus, kurie manoma atliks jiems pavestą darbą priderančiai, taigi tikime, kad Adm. supratęs dalykų stovį dar kartą gerai apsvarstys dalyką, pirm ėmi mo ketinamo žingsnio.

New York City. 17, VI, 10. P.K.Narys *M. M. Kaciūtė,*
East Pittsburg, Pa. 20, VI, 10. ,, *B. K. Kondratavičius.*

Palaukti iki C.K-tų konferencijai, gal tuomet surastumėm būdą atlikti ant vietos knygų peržiūrėjimą.

Baltimore, Md. 27, VI, 10. P.K-to Narys *P. Grinius.*

Reiškia: Sulyg P.K. didžiumos nutarimą, 8-gos knygos turi būt išduodamos į kitą miestą peržiūrėjimui.

LSS. Centro Sekretorius *A. Purvis.*

New York City. 8, VII, 10.

V.K-to Referendumas No.16.

P. K-to pranešimas apie šaukiamą LSS. C.K-tų konferenciją (žr. P.K-to Tar. 42, «Kovos» N 27) perėjo per V.K-tą, kuris balsuojant už vietą ir laiką šiaip nubalsavo:

- 1) Vieta: New Yorke, N.Y. 3 balsai;
Philadelphia, Pa. 2 balsai;
Pittsburg, Pa. 1 balsas.

- 2) Laikas: 30 d. Liepos 4 balsai,
15 d. Liepos 2 balsai.

O vienas naris balsavo prieš P.K-to iniciatyvą, motyvuodamas, jog toki konferencija lėšuos tris ar keturis šimtus dolerių, o naudos jokios ir pagalios kam taip skubinama su sušaukimu, nes neesą laiko prisirengti.

Taigi pagal didžiumos V.K-to nutarimą Centrališkų Komitetų konferencija atsibus 30 d. Liepos š.m., mieste New York, N.Y.

Passaic, N.J. 6, VII, 10.

V.K-to Sekr. *J. K. Gilius.*

New York, 9, VII, 10.

L. S. S. Centro sekretorius *Aug. Purvis.*

LSS. Atydai.

Kuopos ir pavieniai, norinti daryti savo įnešimus bei patarimus į LSS. Centrališkų Komitetų konferenciją, turi juos prisiųsti Centro Sekretoriui *neveliaus* July 28 š.m.

NB. Kiekvienas įnešimas (jei kuopa ar pavienis padaro kelis įnešimus skirtinguose klausimuose) turi būt parašytas ant *atskiros popieros*, o ne keli įnešimai ant vienos popieros, kaip tai buvo iki šiol daroma, per tai užduodama bereikalingai darbo C.S-riui.

LSS Centro Sekr. *Aug. Purvis.*

New York City, 9, VII, '10.

218 West 124th str.

Linkui V.K-to Referendumo N 16.

Balsavime apie sušaukimą LSS. Centralinio Komiteto atstovų konferencijos dalyvavo šeši nariai, vienas atsisakęs nuo balsavimo. Veikiančiojo Komiteto šeši nariai nusprendžia, kad konferencija turi įvykti Liepos 30 d. š.m. mieste New York'e.

Taigi kyla klausimas, ar iš 8 rajonų, kurių tarpe yra tūli turintieji po 2-3 savo atstovus, tik šeši galėjo spręsti? Ar šeši nariai yra bent pusė V. Komiteto?

Antras dalykas — vieta. Redakcija konferencijoje negal būt atstovaujama, nes redaktorius negal apleisti savo kieto suolo nė ant vienos dienos. Konferencijoj nedalyvaus. Administraciją atstovauti irgi nebus kam, nes administracijos pareigų išpildytojui darbas taipgi neleidžia pačiam į konferenciją važinoti.

Be redakcijos ir administracijos atstovybės konferencijos tariai gal turėti tą pačią reikšmę, ką turi tūli P.K-to tarimai, tariai nuošaliai, nežinant tikro dalykų stovio.

Todėlei konferencija C.K. gali būti tik sprendžiant apie tai bent ⅓ V.K. narių ir paskiriant šventadienio (nedėldienio) dieną ir vietą Philadelphia, kitaip bus be rezultato.

Nežiūrint į tai, kad LSS. P.K-tas iš redaktoriaus savo tariais padarė manekina, suvaržant jo laisvę iki galutinų ribų,

nežiūrint, kad referendumas *perėjo*, negalint jo (referendumo) pri pažinti, nes jis yra *mažumos*, kuomet apie *didžiūmos* dalyvavimą ar nedalyvavimą *nieko nepasakyta*, vardan visos L.S. Sąjungos laikau sau už pareigą pastebėti, kad dėl paminėtų priešasčių konferencija negal būtų realizuojama, nes veltui sąjungai lėšas daro, o jos tarimai tokiam atvejyje kaip yra sprendžiama, bus bergždžiais.

J. B. Smelstovius.

Atsakymas atsiliepimui.

LSS. 115 kuopa savo mėnesiniame susirinkime nuodugniai apkalbėjus LSDP. įgaliojimo drg. A. Baranausko atsiliepimą į sąjungiečius (žur. «Kovos» N 26) pripažino, kad ištikimųjų laike, kuomet labiausiai reikalauja pagalbos kovojantieji už darbininkiškos klesos reikalus prieš baisiąją reakciją, mes sąjungiečiai lyg kaip ir nematome tos kovos, užsimitame savo priedermes, nes juk leisdami kur-nors apsilpnėti darbininkiška organizacijai, apsilpniname ir patį save kovoj už darbininkų klesos išsiliosavimą. Ypatingai Lietuvos social-demokratiją remti mes dvigubai privalome, bet tuo tarpu baisiajai reakcijai užėmus viršų ir mes apleidome rankas, nors rodosi ta reakcija mūsų ypat šikai nepasiekia.

Taigi tą viską apsvarsčius 115 kuopa drg. A. Baranausko sumanymą kaslink parėmimo rengiamo LSDP. nelegalinio laikraščio ir šelpimo kankinių, pripažindami už gerą, įnešame LSS. referendumui. (Įnešimas referendumui turi būti suformuluotas ir paduotas Centra sekretoriui R). Męs 115 kuopa nutarėme, kad kiekvienas sąjungos narys paminėtam reikalui mokėtų po 5c į mėnesį, skiriant 2½ cento laikraščio leidimui, o kitą pusę, 2½ cento, kankinių pašelpai. Pinigai turėtų būti siunčiami per Sąjungos administraciją į LSDP. C. K. kasą. (Pastaba: kuopoms pigiau yra siuntinėti per administraciją, negu, kad per R.R.K., dėlto, kad galima sykiu su mėnesinėmis duoklėmis siųsti).

Kadangi kas savaitę rinkti nuo draugų sąjungiečių viršmūnėtam tikslui aukas, po vieną centą neparanku, mes randa me geriausiu, kad būtų mokama po 5c. į mėnesį. Ta mokestis tečiaus negal būti privertina, vien liuosnoriai

Antras dalykas, — tai R.R.K. izde esanti pinigai. Kaip matome R.R.K. nežino, kam tūs pinigai paskirti.

Męs 115 kuopa įnešame LSS referendumui, paduodami nuomonę, kad pinigai būtų paskirti LSDP. dėl jos darbų organizacijos reikaluose.

Vardu LSS. 115 kuopos, jos komitetas:

Sekr. *J. A. Petrauskas.*

Org. *J. Ašmenskas.*

Izd. *J. Montvila.*

PASTABA: Nieks kits tų pinigų negali skirti apart visuomenės, kuri juos suaukavo. Sąjunga savo referendume irgi negal dar spręsti, kam tie pinigai turi būti paskirti. Reik laukti aukavusiųjų nuomonės tame klausime. Bet kaip ten nebutų, 115 kuopos nuomonė gali but paduota LSS. referendumui, bet tik formalškai, o ne šiuom pransiūmu Red.

Extra LSS. III-čio rajono Konferencija.

Konferencija įvyko Liepos 3 dieną š. m. Konferencijos

vedėju tapo išrinktas A. Baltrušaitis, sekretorium B. Kundrotavičius.

Tikslas konferencijos buvo, galutinas išsibimas III rajone drg. A. Baranauskui maršruto, pagal kurį drg. Baranauskas su prakalbomis ir prelekcijomis aplankys sekančias vietas:

1) Pittsburg, Pa.—Liepos 10 d.; 2) McKees Rocks, Pa.—Liepos 17 d.; 3) Homestead, Ha—Liepos 20 d.; 4) New Kensington, Pa.—Liepos 30 d.; 5) Allegheny, Pa.—Liepos 31 d. Apie laiką ir vietas, kur bus susirinkimas praneš LSS III rajono kuopos.

Išrinkta specialią organizatorių, kuris sykiu su drg. Baranausku aplankys sekančias vietas: Mariana, Pa., Elsvord, Pa., Losville, Pa., Wilson, Pa., Carnegie, Morgan & Cuddy, Pa., Saginev, Pa. ir Mansfold, Pa.

Tas paminėtų vietų aplankymas įvyks atsakančių keliu tojams laiku, bet turi but atlikta iki rugpjūčio mėnesio 1 d. Apart to, III rajono komitetas aplankys sykiu su drg. Baranausku Courtney, Pa. ir Coal Centre, Pa.

Tikimės, kad LSS. III rajono kuopos rengdamos prakalbas, pasirūpys taipgi ir apie pajaviravimą programo deklaracijomis ir dainomis, kad leisti kalbėtojui šiek-tiek pasilsėti.

Jeigu katros kuopos norėtų, kad drg. Baranauskas atsilankytų kitomis dienomis, negu maršrute pasakyta, lai kreipiasi prie III rajono sekretoriaus žemiau paduotu antrėšu.

B. Kondiotavičius.

Box 416 East Pittsburgh, Pa.

LSS. 9 kuopos nutarimas.

Męs LSS. 9 kuopa, Wilkes-Barre, Pa. savo susirinkime, laikytame Liepos 3 dieną, apsvarstę dalyką kaslink tilpstančių «Kovoje» apgarsinimų, randame negeru daiktu tulų draugų protestus prieš administracijos pasielgimus. Męs žinome, kad gyvename dar ne socialistiške surėdyme ir mūsų organizacijai nemažiau yra reikalingi pinigai, negu kokiai-nors kitai, todėl sutinkame su administracijos rupinimusi stiprinti mūsų organizaciją finansiskai visais prieinamais keliais, nematome kenksmingais socializmo idėjos pletojime tilpstančius «Kovoje» apskelbimus. Susipratęs darbininkas iš humbugo nesinaudos, visados atskirs teisybę nuo melo. Taigi pakol tik yra reikalas, pakol negalima išvengti apgarsinimų, kurie kartais nėsvarūs, męs suteikiame administracijai tame liuosą valią, žinodami, kad daro ne dėl savo, bet dėl organizacijos labo.

Vardu LSS. 9 kuopos, jos sekretorius, *K. Demikis.*

Kovos nusiminime.

Jeigu kas trokšta garbės ar dangaus,
Ar krūvas aukso, deimanto brangaus

Nori įgyti, kad praturtėti —

Tai aš nenorin anų turėti

Nes tai yr' monai, bjaurios niekybės,

mas III ra-
drg. Bara-
s sekančias

Kees Rocks,
20 d; 4)
eny, Pa.—
akimas pra-

kiu su drg.
a. Pa., Els-
Morgan &

ničių keliau
nėnesio 1 d.
u drg. Bara-

imos prakal-
ramo dekla-
tik pasilsė-

auskas atsi-
yta, lai krei-
antrėšu.
otavičius.

susirinkime,
link tilpstan-
tu tulų drau-
Męs žinome,
r musų orga-
i kokiai-nors
musi stiprinti
keliais, nema-
e tilpstančius
s iš humbugo
Taigi pakol
sinimų, kurie
ai tame liuosą
organizacijos

Demikia.

kybės,

Ką stumia žmogų prie nedorybės,
Atima meilę ir žmoniškumą,
Aptersia jausmus, dorą, kiltumą.

Man yr' mielesnė laisvė varguolio,
Kur širdis džiaugias laimėmis brolio;
Čia suraminims ir visa laimė,
Čia nesirodo baisioji baimė.

* * *

Kaip aš pradėjau mokslą pažinti,
Ir jame dėjau didelę viltį,
Tai tuomet, rodos, kad kas man tarė:
„Eik prie varguolių, vesk juos į karę!“

* * *

Teisybės balsą aiškiai išgirdęs,
Tartum iš miego gilaus pakirdęs,
Stojau prie vargšų gaivinti šviesą,
Skelbiau jiems laisvę ir mokslo tiesą.

Bet tie «mažiukai» to nesuprato,
Aplinkui sukos, kaip ir ant rato,
Ir mane peikti pradėj' antgalo,
Sako, nereikia to idealo!

* * *

Už protą, triūsą, jausmus gražiausius,
Liaudis paskyrė skausmus karčiausius...
Liko tik vargas, kaip miglos ūko,
Ir visi siekiai mano nutruko.

Jaugi ir jėgos mane apleido,
Ašaros gailios rieda ant veido...
Prakeiktas likims verčia vaitoti,
Kad neįstengtū ilgiaus kovoti!

A-tis.

J. G—AS.

TU DAR GYVĖSI...

(NOVELLE.)

Paskutiniu laiku Jonas darydavo viską mašinaiškai ir iš savo darbų jau seniai buvo perstojęs daryti atskaitą. Jis jau nebegalvojo: kas reikalinga, kas—nereikalinga; kas—praktiška, kas—nepraktiška. Atlikdavo jis viską, lyg kad tam tikslui užstatyta mašina.

Edavo dirbti visi,— dirbo ir jis. Žinomu laiku kiti valgydavo, gerdavo ir ilsėdavosi,— darė ir jis tą, tik be jokios minties apie tikslingumą ir reikalingumą to. Darė jis viską nemąstydamas, negalvodamas ir veik nematydamas to, ką jis atlieka. Jo paskutinių dienų gyvenimas bėgo tik iš inercijos, be tikslo.

Visi jo draugai ir pažįstami, greitai patėmijo tą jo persikeitimą. Pirmiaus jis buvo žvalus, kalbus ir ganėtinai liksmaus budo vaikas, bet nuo to laiko, kaip jis sugrįžo iš New York, kur jis išvažiavęs, prabuvo apie ketvertą mėnesių, jo jau nebegalima buvo pažinti. Nuo parvažiavimo, jis visą laiką atrodė miegustas ir lyg neužtektinai išmiegojęs. Galva jo buvo nuolat nušvirus, akys veik visados primektos, kakta suraukšlėta, nešukuotais plaukais, į pora savaičių neskusta barzda, rubai nevalyti ir suglamžyti, baltiniai purvini ir kaklaraikštis bepasigailėjimo nuolatai kreivai užmezgamas. Kalbėti jis visai nebemėgdavo ir prakalbinusiam jį apie ką

kitą, išskiriant darbą valgį ir miegą, jis tiesiog atsakydavo, jog tingias kalbėti.

Matydami tokį jo stovį jo luomos draugai, darė įvairius spėjimus. Vieni sakydavo, jog turbūt New Yorke jam begyvenant, jis buvęs įsimylėjęs į kokią—nors šmaikščią mergaitę ir dabar esąs apimtas ilgėsio. Kiti vėl spėdavo, jog greičiausiai tai jam nenusisekus meilė; galbut girdi, jį mylima mergina apleidusi. Treti, skaitantieji save pilnai neklystantiais spėjėjais, kaip triuba triubijo, jog Jonas tą savo keistą budą įgijęs iš pasileidimo. Skaitydavęs, girdi, visokius bedieviškus raštus, neeidavęs į bažnyčią, niekindavęs kunigus ir tikėjimą ir už tai dabar esą jį paliečianti augščiausiojo bausmė, ir Dievas rodydamas savo pirštą, sumaišęs jam protą.— Jie manė Joną einantį iš proto.

Gal tokie protavimai apie jį, tekdavo kartais išgirsti ir Jonui, bet jis ant to neatkreipdavo jokios atydos, taippat kaip ir ant visko kito. Tikrai gi kas darėsi su Jonu, niekas nežinojo.

Vieną subatos vakarą jis, kaip ir paprastai, sėdėjo savo kambaryje. Sėdėjo jis vienas, nes visi jo namiškiai rengėsi į kaimynišką stubą, kur šį vakarą prasidėjo vestuvės. Prašė ateiti ten ir Joną, bet jis apie vestuves kalbėdavo labai ciniškai. Jis pasakė tiesiog, jog ten neturėsiąs ką veikti, nes alaus ir degtinės gerti ne per daug mėgstas, o mergos ten busią visos senos, negražios ir kvailos, todėl jis ir velija sau verčiau sėdėti namuose, kur oras daug tyresnis, o vestuvėse, tai nuo pypkių ir cigaryčių dūmų, nuo prakaito ir aštrių kvėpalų bei pudrų, gausiai vartojamų gražiosios lyties, jam dar galvą suskaus. Jaunoji, katra užprašinėjo į vestuves, pasijuto užgauta ir girgždančiu nuo piktumo balsu atidrožus, jog apsieisią ir be jo, net neatsisveikinęs su juo išėjo.

Jonui kažin—kodėl ant jos pikta buvo ir jau žadėjosi net dar daugiau jai prikaišioti. Gal but jis pyko ant jos už tai, kad ji štai linksma, ją laukia laimingas šeimyniškas gyvenimas, o jis... o jį... kas jį laukia, jis bijo sau ir persistatyti ir vijo tąs mintis šalin.

Kada pasigirdo vestuvėse muzika, išskiriant Joną, visi išdumė tenai. Jonas geroką laiką vaikščiojo sau iš vieno galo kambario į kitą ir pyko, raukėsi ir spjaudė į kampus... Vestuvėse gi trenksmas ir triukšmas darėsi vis didisnis ir didesnis. Taktai muzikos ėjo vis tankyn ir tankyn, patys garsai kassyk darėsi vis aiškesniais ir garseniais, kojomis pradėjo trankyti į aslą taip tvirtai ir su tokiu pasiutimu, jog rodėsi nuvers net šalyj stovinčius namus, katrų net langai bėldė ir ir durys klegėjo. Greitai pasigirdo ir girtųjų dainos šauksmai, liuosi netvarkomi ir nevaldomi šukavimai. Visi tie laukiniai garsai, trunkė Jonui krutičią skaudžiais smugiais ir gimdė skausmus ir bespekį piktumą. Jam buvo pikta, nes visi tie garsai, nors ir laukiniai, bet jie budami įjįsti į jo kūną ir sielą sykiu su motinos pienu, buvo jam artimi, buvo jam prigimti, budino jo atmintį ir kėlė jo omenėje jam užmirusio jo praėjusio gyvenimo atsitikimus. Jie išplėtė pirusį jį paveikslą kaimietiško gyvenimo tėvynėje, tolimoje, bet ir šiandien taip dar mieliai jo šaltai ir pergeltai širdžiai.

Balsai armonikos ir balsai lietuviškos dainos, nežiurint j tai, kaip ta muzika ir dainos betvarkiai skambėjo ir kaip jis nebandė neklausyti, o vis darė ant jo didelį įspudį. Jis nesigraudino, nė nesigailėjo, bet jautė, kad krutinėj pamažų sušilo, kad ten buvusi tuštuma, prisipildė kokia tai malonia šiluma. Jautė, kad jo širdies palakimas eina tankyn, jog galvoj darėsi šviesiau... O armonika su kokiais dar tent kitais instrumentais čirpino ir rėkė be paliovos.

Jonas atsisėdo ir užmerkė akis... Ir tuojaus prieš jį atsisistojo puikus praeities paveikslas. Nors tas buvo jau seniai, bet jam dabar jis persistatė aiškiai su mažiausiomis net smulkmenomis. Štai: girios, pamiškis. Saulė jau leidžiasi ir savo rausvai auksiniais spinduliais stebuklingai apšviečia girią, lankas ir javus, katrie įgauna neišsakamai puikią ir kerėjančią išvaiždą. Miške ir ant Lietuvos laukų paukšteliai gieda savo skardžius himnus nusileidžiačiai saulei-geradėjai. Nuo lengvo vėjalio rugių jurės lingavo galvomis, lyg kad siųsdami padėką tai pačiai saulutei už jos gausų dienos triušą. Kur tai miške girdėtis balsai armonikos, jai pritaria miško aidai ir sudaro harmoniškus garsus. Aplinkui tiek suraminančio ramumo, idillijos ir harmonijos!... Jis su buriu skaisčių ir linksmų mergelių juokauja ir žaidžia; jis džiaugiasi ir gėrasi jų veidų skaistumu, jų šaipto meilumu, jų gracija, slaptingu meilumu ir širdingais žodžiais. Štai jos užtraukia dainą. Jų sveiki ir tvirti balsai skamba garsiai, liejasi plačiai po laukus, kutena ir linksmina širdį jaunuųjų. Jam linksma. Jis pritaria joms ir traukia jų buryje į namus, kad po nedėdienio uogavimų, dainų, šokių ir žaislių, stotų panešelyje linksmai prie darbo, su puikia vilčia, kad ateinančioj nedėlioj vėl bus linksmumo, bus laimingo juoko ir bus saldaus pailsio.

Jonas norėjo vyti nuo savęs tuos atsiminimus; norėjo nematyti tų praeito gyvenimo paveikslų; nenorėjo atsiminti ir apie laimę, kuri kada-tai jam šiek-tiek švietė, jis norėtų užmiršti tą viską, kad nebeerzinti savo sužeistos krutinės, kad nebejudinti jos žaizdų, bet nebesirado pas jį užtektinai spėkų, kad sustabdyti veikimą savo vaidentuvės, kuri vieną po kito, nelyginant kinematografas, atvilko paveikslus iš jo praėjusio kaip genys margo gyvenimo. Neapsietodamas perbėgo mintimis savo jaunystės dienas, tevnėje praleistas. Jų atsiminimas suteikė jam malonų užsiganėdinimą, bet vos tik jis apsistojo ant praeito gyvenimo Kolumbo žemėj, jo galva paeiviro, veidas apsišlausė... Čion mažai jis rado linksmos praeities. Jį čion lydėjo tik žiauri kova už buvį, nežmonišką darbavųjų išnaudojimas, veidmainiškumas draugų apgavystės, apsiavilimas ir antgalo nelaiminga jo meilė. Prisiminus paskutinę savo meilę, Jonui pasidarė troškū, jis atsistojo ir nerviškausiai gestikuliuodamas pradėjo vaikščioti. Jam pasidarė mažai vietos kambaryje, mažai oro. Jis neapkęntė tuomet tų keturių kambario sienų, jos jam akmeniniu maišu atrodė, kur uždarytas turi likti amžinai. Amžinai, ir jis vienas... Jį tada apėmė geismas išbėgti iš jų kuogreičiausiai laukan, kur plačiau, liuosiau, kur oro daugiau ir jis stvėręs už skrybėlės, metėsi per duris, lyg kad būtų vejamas, iš-

bėgęs ant gatvės, panėręs galvą žingsniavo prašakin pirma geresne išilgine gatve. Vėsaus vakaro ore jo vaidentuvė pradėjo dar labiau veikti.

Jam persistatė, jog tą, katrą jis mylėjo, dabar kitas glėbėčiuoja. Ta, katrą jis taip karštai mylėjo, tiek daug joje vilties buvo sudėjęs, dabar kito gyvenimą saldina. Ir dabar, kada jis taip susikrimtęs, kada jam taip liudna, taip kartu ir sunku, kad rodosi, širdis nedalaikys, pliš, ar laukan iššoks, Onutė apie jį nė mąstyti nemąsto; ji nejaučia ir nesupranta, kad ir jis turi jausmus, ir jo širdis taipgi trokšta meilės, trokšta laimės, kad ir jis atjaučia gyvenimo smugius, kad jo širdžiai irgi sopa, kad jis žmogus ir žmogus su visomis ypatybėmis kito žmogaus. Jis jautė neteisybę linkui savęs, nes ant nelaimių, ant jo skausmų širdies neatbojo niekas, niekas jo nesigailėjo. Labiausiai kas jam kalto pasirodė tame, tai Onutė.

(T. B.)

IŠ RUSIJOS GYVENIMO.

«Birževyja Viedomosti» Nr 87 š. m. paduoda šokių žinią, aiškiai chorakterizuojančią Rusijos jaunuomenės augstųjų sluogsnų gyvenimą.

«Šiomis dienomis į Simferopoliaus policiją atėjo ukiniukas Petrenko ir apreiškė, kad sunus namų savininko Vosylius Bonifatjev, 21 metų amžiaus, išžagino jo 8 metų mergaitę. Maža to, niekšas dar užkrėtė mergaitę «blogąja liga» — pasakė jis.

Tyminėjimas parodė pilną teisingumą šio apreiškimo; prieg tam išsiaiškino, kad du mėnesiu prieš tai, Bonifatjev išžagino savo jaunametę seserį Marę.

— Jis ir dabar su manim «gyvena».— naiviškai prisipažino mergaitė.

Išsiaiškino, kad apart tų dviejų aukų yra dar ir kitės, bet tos ar pačios gėdiesi pripažinti, ar jų tėvai nenori «paskelbų». Niekdarys uždarytas į kalėjimą.

Jo tėvas, — žinierius, kommersantas, baisiai nusiminęs dėlei ant jo senos galvos nukritusių gėdos.

Tai tik vienas iš daugelio panašiu atsitikimų. Neveltui Rusijoj pastebėtinai platinasi knygos: «Sanina» Аглицышева. Verbicko «Raktai laimės» ir tam panašūs «romanai». Ir ypač kas pabrieština, kad toji literatura ypač platinasi tarp mokinių. Pasiskaitę tokių «romanų» mokiniai, steigia «Lygas laisvos meilės», «Ogarki» ir kitas slaptas draugijėles, kur mokiniai naktimis susirinkę, atvirai paleistuvauja. Tosios draugijos yra išsiplatinusios po visus miestus, kur tik yra vidurines mokyklos, — K. V. gimnazijos, mokytojų semnarijos ir tt.. Tosios draugijos neaplenkia ir Lietuvos, įvesdamos tarp mokinių demoralizaciją, naikindamos sveikatą, silpnindamos protišką jėgą. Yra žinoma, kad prie Veiverių mokytojų seminarijos (Suvalkų rėdyboje) tulą laiką gyvavo «Lyga laisvos meilės», o rasiit ir dabar gyvuoja. Kas užgįs, kad nūr panašių «lygų» Kaune, Šiauliuose ir kituose Lietuvos miesteliuose.

Vienok valdžia į tokį apsirėškimą žiuri pro pirštus. Jei geriau, kad mokiniai paleistuvauja, tas atitraukia juos nuo viešo darbo.

Daug pagelbsti besiplėtojimui tokių «lygų» ir dabartinė netikusi mokyklų sistema Rusijoje.

Taipgi svarbi priežastis guli ir pergyventoj Rusijos revoliucijoj.

Revoliucijoj dalyvavo ir veikė kartais mokiniai, jie buvo atsidavę tam darbui, pašventę savo spėkas. Bet revoliucija tapo perlaužta, prasidėjo žiauri reakcija, viltis į šviesų gyvenimą žuvo, veikėjai paskendo apatijoje, nusilpo dvasia. Ir susiraminimo dėlei, metės į paleistuvystės bangas. Ir prasidėjo steigimas «lygų», «ogarki», «kresty» ir tt..

Antra epidemija Rusijoje išsiplatinus, tai savizudystė. Žudosi visokių luomų ir padėjimų žmonės. Žudosi ir besimokinanti jaunuomenė, kuri dabartiname Rusijos padėjime nieko gerinio negalėdama veikti, paskendus beviltingame įšėkojime «gyvenimo tikslo» ir jo neradus— žudosi.

Baisus Rusijos padėjimas; čia grėsia badas, cholera, beviltis žmonių-kaimiečių padėjimas, iš kitos pusės paleistuvimas ir savžudystės...

Vienok toks dabartinis Rusijos padėjimas, negali ilgai tęstis. Kuo toliau, tuo daugiau kyla balsai, kad išnaikinimui to visko, reikia perkeisti patį visuomeniškąjį gyvenimą, reikia jį reformuoti iš pat šaknų, o nuo dabartinės valdžios nėra ko tikėtis. Kairioji literatura, vėl pradeda atbust. Ir gal neilgas laikas praeis ir vėl kyla revoliucija, kuri turės galutinai išgriauti dabartinę valdžią, pastumėjusią gyvenimą į tokias vėžes ir naujai perrėdyt valstybę, sutverdami naują, laisvą gyvenimą.

Bet tam reikalinga kova, ilga ir sunki kova. Tvirta spēka despoto, bet baisus kerštas nelaimingųjų žmonių, nustumtų į gyvenimo dugną. Tyli nukankinta ir surakinta Rusijos liaudis, tyli kol dar yra spēkų kentėjimui, bet ne po ilgam ir ji sukils, stos į kovą su tais, kas juos vergė, kas juos žudė ir baisi bus toji kova, kova už gyvastį ar mirtį, ir tyronija turės žuti, o ant jos griuvėsių pastatys naują, laisvą valstybę... Tik kovoj jie gali tapti laisvais!

K. J. Valys.

Žemaitės raštai.

Antra pataisyta laida.

Mano motina jau užpernai metų rašė man laiską, plačiai aprašydama apie antrą, pataisytą laidą jos visų raštų. Bet Lietuvoje neišrasta budas kaip tuos raštus išleisti, todėl ji pavedė man. Štai ištrauka laiško, kuriame ji rašo apie tai:

«Rašau prie tavęs su reikalų; dalykas tame: Baigiasi pardavinėti mano spausdintieji raštai. Knygininkai: p. Šlapelis ir kiti, pradėjo mane bauginti: jei aš nepasirūpinsiu išleisti antrą laidą savo raštų, tai Prusuose atspaus vėl mano veikalus ir vėl pardavinės, man nė grašio, nė gero žodžio nesakę, kaip ir iki šiol. Taigi ir pradėjome tartis dėl išleidimo. Bet... žinoma, nėra pinigų atspausdinimui. Galvojome ir šiaip ir taip, bet nieko neišgalvojome.

Dabar aš tą dalyką pavedu tau, todėl, kad nepalikty svetimose rankose. Jeigu man ir nieko dabar netektų, bent busiu rami, kad tavo rankose paliks. Rupinkis mano veikalais, gal kaip-nors išleisi».

Keletas savaičių atgal, aš jau dalį motinos raštų gavau. Jie jau prirengti galutinai spaudai. Įdėtas laiškas, kuriame ji rašo:

«Gavusi nuo tavęs laiską, nė atsakymo tuojaus nėrašau, kol nesutaisiau nors dalį raštų tau išsiųsti. Turėsi dabar dalį raštų ir sąrašą, kiek jų bus iš viso. Taisėme abudu su p. Jablonskiu».

Sykiu įdėtas laiškas ir nuo p. Jablonskio, kuriame štai ką jis rašo;

«Gerbiamasis! Siunčiame Tamistai pradžią Žemaitės raštų. Iš tos pradžios Tamista matysi, kaip išrodo visi pertaitaisytieji ir sutaisyti spaudai Tamistos motinos darbai, kuriuos Tamista ketini dabar spausdinti... Spausdinti galima jau ir pradėti... Tolesnieji raštai bus atsiųsti pačios Žemaitės berželio pabaigoje, arba liepos mėnesio pradžioje: kiti raštai, kurių Tamista šiuom kartu negauni, yra jau galutinai spaudai taisomi (visi jie jau perrašyti, tik reikia dar šį tą apdirbti paskutinai). Reikia spausdinti, žinoma, nieko nemainant. Pataisyti kokį mažmožį Tamista gali tik tose vietose, kur pačios redakcijos yra šis-tas pražiopsota.

Bus atspausdinta ir trumpa žinėlė apie pačią autorę, jos gyvenimą ir darbus.

Raštai bus leidžiami šiuo kartu po pačios autorės redakcija. Daug jie kuo skirsis todėl nuo tų, kurie yra išėję ligišiol be jos redakcijos».

Visų Žemaitės raštų, manau bus du tomai. Aš norėčiau juos tuojaus išleisti, bet... reikia nemažai kapitalo. Todėl aš pasikalbėjęs su draugais, nutariau išleisti prenumeratos keliu. Manau, kad atsiras draugų-žmonių, kurie panorės turėti Žemaitės visus raštus ir todėl, padės man juos išleisti. Prenumerata— vienas doleris (\$1.); (tuojaus galima ir siųsti).

Aš busiu labai dėkingas tiems draugams-žmonėms, kurie šiokių ar tokių budu pagelbės-prisidės prie greitesnio išleidimo Žemaitės raštų.

A. Žymontas.

318 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Korespondencijos.

Rašyti reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės popieros, neperšviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neužrašytas

Žinios turi būt teisingos, paduotos teip, kaip atsitiko, be ilgų privadžiojimų ir pamokinimų. Žinios iš darbininkų gyvenimo visados bus patalpinotos.

PHILADELPHIA, PA. Liepos 15, 16 ir 17 dienose rengiamas suvienytų draugysčių bendromis spēkomis apvaikščiojimas 500 metų sukaktuvių kovos ties Žalgiriu. Apvaikščiojime žada dalyvauti apie tirsdešimts kelios organizacijos, tarpe tų ir LSS. 1—ma kuopa. Paskutiniu laiku prie apvaikš-

čiojimo prisidėjo taipgi ir LSS. 1-mos kuopos Dainininkų Choras. Programa apvaikščiojimo gana plati ir negalima čia paminėti jos visos, tik tiek reiks pasakyti, kad už kalbėtojų yra pakviestas Dr. Šliupas. Busių ir kiti kalbėtojai. Taip gi bus rodosi, dviejų sujungtų į kruvą dainininkų (Birutės ir Blaivosios Jaunuomenės) chorų dainos. Apart to deklamacijos ir ant galo šokiai. Liepos 15 ir 16 dieną vakarais apvaikščiojimas bus šiaurinėje miesto dalyje (Richmounde), o 17 d. pietinėje miesto dalyje. Daug ko laukiama, nors gal but, kad kitaip gal vykti.

LSS. 1-ma kuopa rengiasi įkurti knygynėlį ir skaityklą. Manoma sykiu su Latvių socialistų kuopa sutverti Lavinimos Ratelį ir išdirbti tam-tikrą programą, pagal kurios turėtų būti laikomos prakalbos, paskaitos ir koncertai.

LSS. 1-mos kuopos Choras dalyvavo Latvių parengtame koncerte liepos 3 d. Įdomu tas, kad tas pats dirigentas p. F. Lagsdonas, mokinantis latvių ir lietuvių chorus pirenngė tam vakarui tos pačios melodijos latvių ir lietuvių kalboje dainas ir abudu choru suvienijęs laikė koncertą. Dainos, nors žodžiai skirtingi, gana gražiai harmonizavosi ir gerai išėjo.

Vasaros karščiams užstojus LSS. 1 kuopos Choras pertraukė savo lekcijas iki rudens sezono. Tečiau yra viltis, kad choristai laikysis nepakrikę laukdami rudens, ypač atmindami savo mokytojaus žodžius, kuriuos atsiveikindamas iki rudens paliko jaunuomenės širdyse. Tuos jo žodžius būtina noriu čia atkartoti, nes jie chorakterizuoja jį ir parodo, kaip persiėmęs jis yra daina, dėl kurios pašvenčia savo laiką ir spēkas, mokydamas dainininkus be jokio atlyginimo. Šai jie:

«Užbaigdami šio sezono lekcijas, aš atsiveikindamas jus iki antro sezono noriu išreikšti jums savo širdies jausmus.

Džiaugiuosi, kad mano karštus troškimus suprasdami stengetės lavinties - ir, su dideliu vargu darbuodamiesi, padarėme žingsnį pirmyn dėl pakėlimo lietuviškos dainos. Už tą atjautimą išreiškiu jums, mano mieli mokiniai, savo širdingą padėkavonę, sykiu prašydamas, kad per pasilsio laiką neužmirštumėte apie savo gerus norus, laikytumėtės vienybės ir rupintumėtės sustiprinti savo burelį, kad rudens sezono sulaukę, vėl galėtume susirinkti ir sykiu darbuoties tolesniam kėlimus mūsų užmirštos ir apleistos tautos vardo.

Tai yra mano karščiausi troškimai ir tikiu, kad jus juos neužmiršite ir guodosite, taip kaip aš jums.

Miela man buvo sykiu su jums darbuoties, mano širdies jausmus vienyti su jūsų jaunais, karštais jausmais, jausties sykiu su jums jaunų dvasia, nors amžiaus ruduo apšarmavo man smilkinius, o laiko nemaloni ranka suraukšlėjo man skruostus. Bet dainos melodijos dvasią gaivina ir kelia, pagimdo naujus troškimus ir suteikia džiaugsmo momentus. Taigi už tą viską padėkavodamas ir jums mano jausmų draugai, skiriuosi su jums ir ilgėsiuosi to laiko, kada vėl sykiu galėsime jungtie savo balsus į vieną dainos harmoniją.

Nemeskit tas dainas malonias,

Kurios kutena mums krutinę,

Dainuokim, lai nubunda žmonės,

Lai išsvysta savo tėvynę.

Tegul dainos mūsų krutinėj
Skamba skardžiais meilės jausmais

Ir gimdo didvyrius tėvynėi,
Vainikuotus garbės darbais;

Lai Birutės meilės skaisytybę

Minėje mūsų jaunos mergelės,

Lai auklėja tautos dorybę

Del meilės Lietuvos šalelės».

Choristai, rodosi, neužmirš savo mokytojaus linkėjimus ir atsimokės bent tuo, ko jis trokšta.

Taip gi LSS. 1-ma kuopa rudeniui rengiasi pastatyti ant scenos kokį geresnį dramatišką veikalą.

Ejęs «Progresas» dar guli sustatytas formose, laukdamas kol namo savininkas, kur buvo spaustuvė, parduos per licitaciją už randą, kuri nemokėta nuo keleto mėnesių.

Girdžiama, kad garsusis A. Jocis stengiasi patraukti savo pusėn kai-kuriuos savo skundėjus, kad nedaleistų bylai eiti į augštesnyjį teismą. Ar tik tas apgavikas vėl neišsisuks ir nepradės skelbtis po kitokiū vardu savo «firmos». Rots, lengvatikių netruksta, vėl pritrunktų žmonelių, išviliodamas skatikus. Ištikrųjų vertėtų padaryti galą to žuliko darbams. Lietuviškų laikraščių priedeme yra persergėti visuomenę nuo tokių išnaudotojų.

Philadelphietis.

HERRIN, ILL. Streikas tęsiasi nuo 1 dienos balandžio, nuo laiko pasibaigimo kontrakto, anglekasių su kasyklių savininkais.

36 dieną berzelio, Nedėlioje, Socialistų Partija laikė kongresijonalšką apskričių susirinkimą. Pirmiausia turėjo pasikalbėjimus kaslink apšvietimo žmonių. Tarp ilgų diskusijų likosi priimtas įnešimas, kad leisti laikraštį, susidėjus į kooperaciją. Bet tam apskaitliuoti, likosi išrinkta komisija ir paskirta komisija iš kožno miesto kiek galima gauti prenumeratorių.

Po to buvo nominuoti kandidatai ant socialistų tikieto į kongresmonus— Daniel Boon, iš Murphysboro; į reprezentatorius— Groce Lawrence, iš Herrin; į senatorius— C. E. Childress, iš Boston. Į pavieto viršininkus: Abe Hicks—ant šerifo; Robert Irvin— raštininku; M. Collard— išdininku.

Nutarta laikyti kasmetinį pikninką. Šiais metais Herrine, paskutinę subatą rugsėjo mėnesyje. Vakare 7:30 buvo didelis susirinkimas socialistų ir visų ukėšų. Iš žymiausiųjų kalbėtojų buvo Vakarinių kalnakasių Sąjungos izdo sekretorius William D. Haywood; ilgokoj savo kalboje pasakė anglekasiams, kad laikytis išlengvo už tuos, kurie streikuoja dėl teisingos priežasties ir tt.. Kitas susirinkimas bus laikomas 10 ir 11 dieną liepos, tada pribus Jams H. Brower, vienas iš geriausių partijos oratorių Illinois valstijoje.

31 gegužės buvusiuose susirinkimuose miesto teisėju (City Judge and Clerk), likosi išrinktas Socialistas teisėju raštininku Dave Baker, gavęs 314 balsų. Nors mažas urėdas, bet visgi pasirodo, kad darbininkai žengia pirmyn.

Dabartės minėtas raštininkas į savo kontorą priėmė ir

knygynu
torą už

Is

bedarbe
sutaupin

tams ir

Be

nio ir S.
čiaus.

prie sunk
mainė p

nigai rei

Is

rus, kada
to pasim

Taip
ziavot, ka

kai, nes y

P. O

COL

ziau lietu
švietos iši

Pasid

rengę prak
kuopelė ir

po prakal
viens kitą.

zin kas bu
kaip musų

tos nebut

Bet č

vėl apsilpo
mus. Supr

to pareigas
dinties.

Drauge

b-t mėš pat

gu valdonų,

J. P. Raul
dumai (žr. «I

rent įnešima,
K. Pocius.

jaus s-ga netu
šiuo kartu ve

greit pribūti.
J. Jančaitis

tams staipsnei
nomi jau, kad

Kaip Jau

stinttas, buvo

knygynus, Socialist Party ir LSS. 21 kuopos pas save į kontorą už dyką.

Iš lietuvių užsilaikymo negalima pasigėrėti; dabartiniam bedarbės laike yra daugiausia visokių nesutikimų, kurie savo sutaupintus centus išleidžia, bemokėdami visokiems advokatams ir teisėjams, nors žinoma ir nevisi tai daro.

Berzelio 20 dieną pasibaigė byla: J. Vaikšnio, P. Vaikšnio ir S. Kubiskio, kaltinamų už sumušimą N. Andruškevičiaus. Teismas buvo nusprendęs nuo metų iki 14 mėnesių priekurių darbų (penitention), bet teisėjas nusprendimą permainė pripažindamas užsimokėti bausmę ir kaštus. Mat pinigai reikalingesni ir už pinigus nusprendimą permaino.

Iš priežasties bedarbės LSS 21 kuopa taip kaip apmirus, kadaigi tik du nariai liko ant vietos, kiti išvažinėjo šio to pasimokinti, arba darbo jieskoti.

Taipgi atkreipiu atydą 21 kuopos nariams, kurie išvažiuot, kad pranešumėt kur gyvenat, ypač kuopos viršūninkai, nes yra svarbus reikalas.

Simon Juodsnukis.

P. O. Box 746 Herrin, Ill.

COLLINSVILLE, ILL. Nors šiame mietyje nemažiau lietuvių apgyventa, kaip ir kitar, bet susipratimas ir apšvietos išsivystymas, labai nežymiai žengia.

Pasidėkavojant drg. D. J. Kasparai, kada buvome parangę prakalbas, į trumpą laiką pasidaugino nariais ir mūsų kuopelė ir pardėjo rinktis ir lankytis į susirinkimus. Tuoj po prakalbų, prasidėjo šokiais ar tokiais budais mokinties viens kitą. Budavo tankiai išgirsti tamsunėlius kalbant: kažin kas būtų, kad tie cicilikai rengtų prakalbas kas nedėlė, kaip mūsų kunigėlis pamokslą, tai jau, brolyti, mums nė vietos nebutų, į trumpą laiką paliktų visi cicilikais.

Bet dabar po prakalbų, praėjus porai mėnesių, draugai vėl apsilpo savo dvasioje ir pradeda neatsilankyti į susirinkimus. Suprantamas dalykas, kad taip tik suprantant socialisto pareigas kaip mūsų draugai, da toli gražu socialistais vadinantis.

Draugai, socializmas reikalauja, kad ne kiti dėl mūsų, bet mes patįs dėl savęs veiktume. Kitaip vis busime po jungu valdonų, nes patįs savo reiklus tvarkyti nesirupiname.

A. Cerauskas.

Krasos Dėžutė.

J. P. Raulinaitis. Apie tai, ką rašote, jau įnešta LSS. referendumui (žr. «K.» 27 nr., 34 kp. įnešimą). Taigi dabar tik reik paremti įnešimą, ir nurodyti reikalingumą pataisymo ref. taisyklių.

K. Pocius. Apmokamo keliaujančio organizatoriaus-kalbėto jaus s-ga neturi. Yra neapmokamas drg. A. Baranauckas, bet jis šiuo kartu veikia III rajono ribose ir į Maine valstiją vargiai galės greit pribūti.

J. Janėaitis. Atimti «Kovojo» vietą, paskirtą svarbesniems raštams staipsneliu ikišiol nebuvo galima. Kunigijos darbai taip žinomi jau, kad jais neverta užšimti, nė atydos atkreipti.

Žinutė iš New York.

Kaip jau buvo rašyta «Kovojo», kad Collins N. Y. Medical Institutas, buvo sudijamas už «gerus stebuklingus darbus»

«perdaug išgydymą sergančių» ir tt., New Yorke kriminalškam teisme per Balandžio ir Gegužio mėnesius. Dabargi Colinso Medical Institutas, yra atiduotos į augštenį kriminališką teismą. Jei-gu skaityti to Colinso apgarsinimą ir tēmijant kaip jisai yra po teismus tampomas, tai aiškiai matoma, ko vertas tasai Institutas ir t. p. kuriame numiręs daktaras, svarbiausią vietą užima ant popieros, o nors yra iš viso tik viens daktarpalaikis tenais, tai vienok apgavingai jie garsina; kad būk ant kiekvienos ligos esąs skirtas daktaras. Ar dar gali būti didesnė melagystė ir begėdystė? Kiek tokiems žmonėms galima pasitikėti, tai išmintingas žmogus gali suprasti; bet už tai kiekvieno suprantančio lietuvi, yra parei-ga paaiškinti tamsesniems savo braliams ir pranešti ant susirinkimų visados.

Valstijojej Kentucky užaugo daug gražių mergų, daug puikių arklių ir labai daug geriausio tabako. Kentucky moteris ir ark-liai, yra žinomi visur kaipo geriausi ir gražiausi.

Todėl ir «Five Brothers» pypkę rūkantis tabakas, yra padarytas iš gerai prinokusių kvepenčių lapų tabako, Kentucky plentacijų, todėl jis yra žinomas mūsų žmonėms.

Bandė ir kiti po tuo vardu, prigavingu būdu padirbti tabaką, bet rūkytojai tuoj suprato netikrumą tabako ir prigavikai turėjo subankrūtiti.

«Five Brothers» rūkymui tabakas nereikalauja padirbimo, nes jis yra geriausias dėl rūkymo ir kramtymo bei čiulpimo. Už tai „American tobacco Co.“, visiems jį pataria naudot.

Jei-gu jūs norite naudoti gerą tabaką, tad reikalaukite «Five Brothers» jis prekinoja gana pigiai, parsiduoda visur 5 ir 10 centų pakelisi.

Kiekvienam Sąjungos draugui reikalingi.

Gražas prie lalkrodelio socialistiškas reteželis su globu, broliškai sveikinandios dvi rankos arba su švyturiu ir socialistišku parašu. Preke už vieną 25c.

Socialistiški ženkleliai visokių gatunkų: paprasti—preke 5c, paaukuoti—25c; daugiaus imantiems nuleidžiamas nuosimtis. Reikalaudami sluskit pinigų krasos ženkleliais arba Money Orderiu.

50,000

KNYGU

Vysai Dykai Del Viru

BUK
VYRAS

Ta knyga yra stebuklinga ir siusta yra tyk del vyru. Knyga ta prastais, suprastais žodžiais pasaka kaip gal atgauti vyriškumą, išgyditi nuo užnuodijima krauja arba sypili, nubiegima sieklos, patrotitu styprbe, pučkus ir kitus išmietimus, negromulavima, patrotitu styprbe, pylva, kiapenu, inkstu ir pusles ligas, ruma-tizma, gonorrhoea arba triperi, naujai igautas lygas, strictura ir vysas vyru lygas, gal buti išgidomas sava namuse privatiškai, slapta ir labai pygjai.

Ta, dykai igauta knyga, pasakis jums kodėl jus kentat ir kaip galeť galutinaj išgyditi. Knyga ta yra krautuvē žinios, katrus ture žinoti kožnas vedes arba nevedes vyras. Ta knyga yra parašita par Daktara, katras atsydave ilgo lajka tyrinejmu tu, specialisku lygu. Temvkit, jog ta knyga yra siusta vysai dykai, užmokam už pačto, ing užpečetita konverta. Nesiusk nekokiū pinigū, tyk parašik sava varda, ir adresa ant žemiaus paduotu kupon, katra: siusk mums šendena.

DYKAJ GAUTOS KNYGAS KUPONAS.

DR. JOS. LISTER & CO., 1 903 22 Fifth Avenue, Chicago:

Godotinas Tamista: Pagal Tamistos prižadiejma, aš norėčiau jog Tamista prisistumel man vysai dykai vėna jusu knyga del vyru.

Vardas.....

Adresas.....

Keystone Phone Main 14-23
Bell Phone Lombard 2506 A.
VISIEMS ŽINOMAS
DR. PHILIP ROVNO
423 PINE ST., PHILADELPHIA, P. A.
Priėmimo { Iki 10 š ryto. Nuo 2 iki 3 P. M.
valandos: { Nuo 6 iki 8 vakare.
Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

KATALIOGAS DYKAI!

Kas Nusipirks Naują juokingų dainų knygelę dainų Vainikėlis' kurios prekė **15 cent.** tam Prisiųsime Katalioga Dykai. Tame kataloge Telpa aprašymai apie Elektrišky krutanciy paveiksly mašinas. **Magiszkas Sztukas**, lempas, visokių gatunkių knygas, drukuojemų mašineliu **Armoniku** koncertinu Britvu, Laikrodelių, Aukšinių rašomu plunksnu, Spilky, Ziedų, Lenciugelių, Strielbų ir tt. **George A. Pupausky & Co. Dep. 1** 2342 S. Leavitt St. Chicago, Ill.

PARANKIAUSIAS DARBO ZMONEMS LAIKRAŠTIS

Leldžiamas L.S.S. Didžiojoj Britanlojoj. Eina kas savaitė. "RANKPELNIŠ" stovėdamas ant darbinikiškių reikalų sargybos, rūpinasi suteikti žinlas apie darbininkų judėjimą įvairiuose kraštuose. "RANKPELNYJE" tūpsta apart žinių ir moksliski straipsniai, apysakos, statistikos ir t. t. In šita skyrių rašo įžymesniejie Europos lietavių rašėjai. "RANKPELNIO" kaina: metam \$1,50 pusei metų 75c, trims mėn. 40c. Pinigus ir laiškus reikia siųsti šiuo adresu:

"Rankpelnis" Lily Bank, Bellshill SCOTLAND

Reikalaudamas numerio pažifirėti įdėkite stampą už 2c.

Revollucijos Gimimo Momentas.

NAUJAS GRAŽUS PAVEIKSLAS Šis paveikslas perstato Revollucijos gimimo momentą: sukylimą liaudies pries caris ką valdžią. Paveikselo didumas 14X16 colių, prekė su prisintimu 20c, daugiaus imantiems ant karto, nuleidžiama 50 procentų. Ji parduodam todėl taip pigiai, kad norime praplatinti tarpe darbininkų kleos revollucijoniškas mintis.

Norintieje turēt šį paveikslą kreipkitės į "Kovos" Administraciją.

Pranešimas LSS. 1-mo Rajono kuopoms.

Šiuomi pranešu 1-mo Rijono draugams, jog 10-ta konferencija atsibus 31-mą Liepos (July) Linden park, Union City, Conn.

Prieš konferenciją 30 Liepos, atsibus piknikas su laimėjimais. Triš gavusiejai daugiause lakiojančios krasos kortelių, gaus gana dideles dovanas. Tas viskas rengiama 1-mo Rajono naudai. Todėl užkviečiame visus atsilankyti ant pikniko. Įžanga tik 15 c.

Kuopos malonėkite sušaukt susirinkimus, išrinkt delegatus ir pagamint įnešimus kuopų, Rajono ir Sąjungos labui.

Konferencija prasidės 9-tą valandą iš ryto 31 Liepos (July). Viskas tas atsibus ant lietuviškos dirvos (Linden Park) Union City, Conn.

1-mo Rajono sek. J. Borotinskas.

Pranešimas LSS. 9-tos kuopos draugams.

Susirinkimai 9-tos kuopos Wilke Barre, Pa. laikomi pirmą nedėdienį kožno mėnesio, antrą valandą po pietų; svetainėje **Muros Hall, 58 Public Square.** Ateidami į susirinkimą, atsiveskite ir naujų draugų prisirašymui. Juk musų visų yra šventa pareiga, daugint darbinikišką organizaciją, per ką prieisime prie išsilin-

DR. RICHTER'S "PAIN-EXPELLER"
Su vienu buteliu **Pain Expelerio** Galit askausmu giltine praginti. Šiems vaistams dėl sutepimo negal joki kiti lygintis. Niekas neduoda taip greito paleningvimo ir pastovenčiai skausmuose Romatizmo, Neuralgijos, Išsisukimo, Sudurdimo t. t. Gaunami visose aptiek. už. 25 ir 50c
F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl st., New York.
Tėmykit ant Ankerio ženkle apsaugojimo

17 AKMENAIS "RAILROAD" LAIKRODELIS
Ausuko užsakamas ir užstatomas, vyrams ar moterims. Aukso danga, gvarantuo tas 20 metų. Lukštal abpusi uždaromi gražiai engraviruoti Absolutiškai teisingai laiko laiką, specialiaškai vartojamas per tarnaujančius prie geležinkelio ir per nuolat keliančius. Pasiųsime vyrišką ar moterišką laikrodėlių gavy pareikalavimą ir antrašą per C. O. D., leidžiame išgžeminiuoti ir užmokėti tik \$5.75 ekspresul. Jei rašite netinkantį, sugrąžinkite. Atmink, kad tu gal už panašų laikrodėlių užmokėtum \$35.00, jei ji tau siulytų pirkti is kalbus parduotėjas. Prie laikrodėlio mėsa duodame 14 karato paauksuotą retėžėlių su brilioku dykai. **EXCELSIOR WATCH CO** 908 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.

Tik už 25c.
Aukšinis Laikrodėlis Nereikia siųst pinigų, 500 bus parduota ant bargo. Mēs norime supažindinti su geriausiais laikrodėliais. Už tai jūs dabar galite gaut vieną ant bargo. Rašykit šiandie sekančiu adresu:
French Watch Co.
27 Thames st. New York, N.Y.

- "KOVOS" Agentai,
ONA PETRAUSKIUE, keliaujantis agentas:
1020 Butler St. Easton, Pa.
ALEX. BASEVIČIUS
3019 Pulasky All., Pittsburg, Pa.
V. K. RAČKAUSKAS
1401 N. Main Ave. Scranton, Pa.
P. GLAVECKAS
635 W. Lombard St., Baltimore.
J. KALAKAUSKAS
55½ Green St., Worcester, Mass.
J. J. VAITKEVIČIUS
227 Chapel St., New Haven, Conn.

NAUJAS ISZRADIMAS

Sustiprinimui ir Užlaikymui **PLAUKU.**
Ar norite užlaikyti plaukus ant galvos? slenka plankai? galva pilka? ant veldo yra papūkal? norite gaut rodą, kaip išgydyt ligas? Jeigu plaukai slenka ir randasi Plieskenų tai yra ženklai, kad galva pasiilke pilka už keliu mėnesių jeigu nesigydysi. Jeigu norite galle atsistūkti per laisšką, o bus išlysta Dykat visi aprašymai nuo ko plankai slenka ir plieskanių atsiradimas, gydnoles nesūnčiame panevali ir C.O.D. nebijokite parasyti laisšką, nes už rodą nekastuos nė cento. Turime apie pusę milijono padėkavonių nuo žmonių vieokiy tautytečių. Rašyk pas:
Drs. Brundza Co. Brdway & S. 8th st, Brooklyn, N.Y.

Mokykis angliszkai!

Aš mokinu skaitymo, sliabiavimo, aritmetikos, geografijos ir istorijos, geriausia metoda ir su geriausiu pasisekimu. Drukuotos Lekeljos išsiuntinejamos po visus pasaules kraštus. Rašyk postkarte.
Korespondencijinis Angliškas mokytojas
Chas. A. Jaffe
341 So. 5 th Street, Philadelphia, Pa.

NAUJA SPAUSTUVE

Įrengėme taip puikiai ir su naujaisiais pagerinimais, kad joje atliekame dailiai, greitai ir už prieinamą kainą įvairių įvairiausių spaudos darbus: konstitucijas, tiketus, programus teatrims ir bailliams, vokalius apgarein., knygas ir tt. Spalvuotas darbas yra musu specialiaiskumu. Norintieji turēt rūpestingai atliktą spaudos darbą kaip is dailės, taip ir kalbos puse, kreipkitės ypatiskai ar laisku šiuo adresu:
J. ILGAUDAS & P. GARMUS
1613 S. Halsted st. Chicago, Ill.

Gerai dantys yra neatbutinai reikalingi gerai sveikatai, todėl nueik pas dentistą
Dr. J. I. Halpern
868 N. 6-th St. Philadelphia, Pa.
Jis sutvarkis tavo dantis už žema preke. Trankia dantis be skausmo, mēda naujus. Kalba lenkiškai.
Valandos: Dienomis 9 iki 9 vaka Nedėlioniis 9 iki 9 vak.

Chicagos ir apielinkės LSS. draugams.

Šiuomi pranešu, kad nedėlioje (17 liepos), 2 val. po pietų "Lithuania" Clubo svetainėje, 3149 So. Halsted st. Chicago, Ill., atsibus metinė konferencija Chicagos ir apielinkės LSS. kuopų. Todėl draugai, 4-rių Chicagos kuopų, taipgi draugai Auroros, Grand Works, Kensingtono, ir jeigu gyvuoja Chicago Heights, — malonėkite atsilankyti ant šios konferencijos.

Tikslu šios konferencijos yra: 1) išklausti raportą centralinių įstaigų Suvienytų Chicagos kuopų už praėjusius metus; 2) rinkti naują centralinę valdybą suvienytų kuopų, tik šiuimi laikais nevien Chicagos, bet visų kuopų gyvenančių Cook paviete, Illinois Valstijos.

Geistina, kad nariai ir iš kitų arti gyvenančių kuopų kytų dėl artimesnio susipratimo agitacijos darbe.
Centralis Kom. Suvi. Chic. kuopu LSS.